

Villkor
Maskiner och motorredskap
Gäller från 2020-02-01

Villkor maskiner och motorredskap

Försäkringsgivare:

Moderna Försäkringar, filial till Tryg Forsikring A/S | Bolagsverket | Org. Nr. 516403-8662. Tryg Forsikring A/S | Erhvervsstyrelsen | CVR-No. 24 260 666 | DK-2750 Ballerup | Danmark.

Detta försäkringsvillkor utgör en del av försäkringsavtalet mellan *försäkringstagaren* och Moderna Försäkringar, i fortsättningen kallat Moderna.

Försäkringens omfattning framgår av försäkringsavtalet som består av:

- *försäkringsbrev* med specifikationer och särskilda villkor
- detta villkor samt Allmänna avtalsbestämmelser och Definitioner – Förklaringar AB-DF
- Försäkringsavtalslagen
- övrig svensk rätt.

Försäkringsbrevet med specifikationer och åsatta försäkringsvillkor gäller före dispositiva lagregler. Innehåller de olika delarna av försäkringsavtalet motstridiga bestämmelser gäller tolkningsföreträde i den ordning som anges ovan, dock alltid så att särskilda regler har företräde framför generella.

Kursiv stil anger när ord, uttryck eller begrepp finns förklarade i kapitlet Definitioner – Förklaringar i Allmänna avtalsbestämmelser och Definitioner–Förklaringar AB-DF.

Innehåll

Villkor maskiner och motorredskap.....	2
1 Allmänna Försäkringsvillkor.....	4
1.1 Vilka fordon försäkringen gäller för.....	4
1.2 Var försäkringen gäller.....	4
1.3 Lånemaskin.....	4
1.4 Vad försäkringen gäller för.....	4
1.5 Bestämmelser om premieberäkning.....	5
1.6 Självrisker.....	5
2. Trafikförsäkring.....	5
2.1 Trafikskadelagen, TSL.....	5
2.2 Självrisker.....	7
2.3 Särskilda självrisker.....	7
3. Kaskoförsäkring.....	8
3.1 Vad som ingår i kaskoförsäkringen.....	8
3.4. Brandförsäkring.....	9
3.5 Glasruteförsäkring.....	11
3.6 Stöldförsäkring.....	11
3.7 Skadegörelseförsäkring.....	13
3.8. Resgodsförsäkring.....	13
3.9 Rättsskyddsförsäkring för fordonet.....	14
3.10 Krisförsäkring.....	16
3.15 Vagnskadeförsäkring.....	17
3.16 Ersättnings- och värderingsregler.....	18
3.17 Äganderätten till ersatt egendom.....	19
4. Tilläggsförsäkringar.....	20
4.1 Avbrottsförsäkring.....	20

Rörelseförsäkring maskiner och motorredskap.....	21
4.3 Egendomsförsäkring för verksamheten.....	21
4.5 Rättsskyddsförsäkring för verksamheten.....	22
4.6 Ansvarsförsäkring för verksamheten.....	27
4.7 Ansvarsförsäkring vid entreprenad.....	34
4.7 Oljeskadeförsäkring.....	35
5. Särskilda försäkringsvillkor.....	37
5.2 Avställningsförsäkring.....	37
Kontakt och omprövning.....	38

1 Allmänna Försäkringsvillkor

1.1 Vilka fordon försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för maskiner och motorredskap.

1.2 Var försäkringen gäller

Om inte annat sägs i dessa villkor gäller försäkringen inom det så kallade Gröna Kort-området och transport mellan dessa länder (se Trafikförsäkringsföreningens webbplats www.tff.se).

Trafikförsäkringen gäller i hela världen enligt Trafikskadlagen för skada som i följd av trafik med svenskregistrerat fordon tillfogas svensk medborgare eller den som har sin hemvist i Sverige.

Kaskoförsäkringen gäller inom Norden.

Beträffande försäkring för avställt fordon, se särskilda villkor, punkt 5.2.

1.3 Länemaskin

Om *försäkringstagaren*, i samband med reparation eller service av försäkrat fordon, lånar eller hyr ett likvärdigt fordon gäller *försäkringstagarens* försäkring för det lånade eller hyrda fordonet med samma omfattning och med samma villkor om detta ingår i den ordinarie försäkringen i högst 45 dagar enligt nedanstående moment:

3.8 Resgodsförsäkring
3.10 Krisförsäkring
4.4.1 Egendomsförsäkring
4.4.3 Rättsskyddsförsäkring för verksamheten
4.4.4 Ansvarsförsäkring för verksamheten
4.4.5 Ansvarsförsäkring vid entreprenad
4.4.7 Oljeskadeförsäkring egen egendom

Vid skada på ersättningsfordon åligger det *försäkringstagaren* att styrka att ordinarie fordon varit inlämnat för reparation eller service vid skadetillfället

1.4 Vad försäkringen gäller för

Vad försäkringen gäller för framgår av avtalet/ *försäkringsbrevet*. Nedan framgår vilka försäkringsformer som kan ingå.

Moment	Maskiner och motorredskap
Trafikförsäkring	X
Kaskoförsäkring	
• Bärgning, hämtning och sanering vid ersättningsbar skada	X
• Brandförsäkring	X
• Glasrutförsäkring	X
• Stöldförsäkring	X
• Skadegörelseförsäkring	X
• Resgodsförsäkring	X
• Rättsskyddsförsäkring för fordonet	X
• Krisförsäkring	X
Vagnskadeförsäkring	X

Valfria tilläggförsäkringar	
Avbrottsförsäkring	X
Rörelseförsäkring för maskiner och motorredskap enligt nedan	
• Egendomsförsäkring för verksamheten	X
• Rättsskyddsförsäkring för verksamheten	X

• Ansvarsförsäkring för verksamheten	X
• Ansvarsförsäkring vid entreprenad	X
• Oljeskadeförsäkring – egen egendom	X

1.5 Bestämmelser om premieberäkning

Uppgifter till grund för premieberäkning.

1.5.1 Premieberäkning

Premien är beräknad bland annat efter de uppgifter som framgår av *försäkringsbrevet*. Om *försäkringstagaren* lämnar oriktiga eller ofullständiga uppgifter när försäkringen tecknas gäller vad som sägs i Allmänna avtalsbestämmelser AB-DF punkt 35, Upplyningsplikt.

Premien för vagnparksavtal (VPA) beräknas preliminärt vid försäkringstidens början. Efter avstämning av förändringar i fordonsbeståndet under *försäkringstiden* debiteras slutlig premie, vilken således kan bli högre eller lägre än preliminär premie. Avstämning sker i samband med premiedebitering, beroende på vald betalningsperiod.

1.5.2 Premiepåverkan vid skada

Moderna äger rätt att justera premien och eller självrisk vid skadeutbetalning. Detta sker i samband med kommande årsförfallodag.

1.6 Självrisker

Om *försäkringstagaren* drabbas av flera skador vid samma tillfälle gäller försäkringen med en självrisk, den högsta, enligt följande:

- då ersättning ska lämnas från flera försäkringsformer i fordonsförsäkringen
- då ersättning ska lämnas från både fordons- och företagsförsäkring i Moderna.

Denna bestämmelse gäller inte för självrisk avseende trafik-, ansvars- och rättsskyddsförsäkring som alltid ska betalas utöver annan självrisk.

Utöver självriskerna enligt ovan kan det tillkomma extrasjälvrisker vid vissa skadehändelser.

Försäkringen gäller med högst två självrisker om *försäkringstagaren* har flera fordon försäkrade i Moderna och dessa skadas vid samma tillfälle genom brand-, stöld- eller glasruteskada eller genom skadegörelse orsakad av annan person, eller annan yttre olyckshändelse.

2. Trafikförsäkring

2.1 Trafikskadelagen, TSL

Trafikförsäkringen gäller enligt reglerna i trafikskadelagen för person- och sakskada som är en följd av trafik med det försäkrade fordonet. För trafikförsäkringspliktiga fordon är trafikförsäkringen obligatorisk. Ägaren av fordonet måste ha Trafikförsäkring enligt lag, såvida inte fordonet är avställt eller på annat sätt inte omfattas av trafikskadelagen.

Har till motordrivet fordon som omfattas av lagen kopplats fordon av annat slag, tillämpas lagens bestämmelser om skada i följd av trafik med motordrivet fordon på fordonskombinationen i dess helhet.

Om ägaren av fordonet inte tecknar trafikförsäkring eller betalar premien kommer ägaren bli krävd av Trafikförsäkringsföreningen på en avgift som är betydligt högre än premien.

Trafikförsäkring gäller inte för skador på fordonet och inte för egendom som transporteras med fordonet.

Högsta ersättning är 300 miljoner SEK.

2.1.1 När gäller inte trafikförsäkringen

Trafikförsäkringen gäller enligt reglerna i Trafikskadelagen. Lagen tillämpas inte på

- motordrivet fordon som är avsett att föras av gående
- motordrivet fordon när det används för tävling, träning, övningskörning, uppvisning eller liknande ändamål inom inhägnat tävlingsområde
- motorredskap med en tjänstevikt av högst 2 000 kg som är inrättat huvudsakligen som arbetsredskap och som varken är eller bör vara registrerat i Vägtrafikregistret.

2.1.2 Ersättning utöver bestämmelserna i trafikskadelagen

Följande ersätts utöver bestämmelserna i Trafikskadelagen.

2.1.2.1

Skadade kläder och andra tillhörigheter som skadad förare, passagerare eller annan person bar vid skadetillfället. Ersättning lämnas inte för skador på eller förlust av värdeföremål som till exempel kameror, ringar och smycken och inte heller pengar eller värdehandlingar. Högsta ersättning är 25 % av *prisbasbeloppet* per person.

2.1.2.2

Vid skada på egendom kan ersättning minskas (jämkas) om den som drabbats av skadan varit medvällande, det vill säga själv haft skuld i att skadan inträffat. Oavsett detta lämnar försäkringen full ersättning upp till 25 % av *prisbasbeloppet*. För den del av skadan som överstiger 25 % av *prisbasbeloppet* minskas ersättningen enligt reglerna i Trafikskadelagen.

Denna utvidgade rätt till ersättning gäller inte vid skada på:

- motordrivet fordon
- fordon som är kopplat till motordrivet fordon
- spårbundet fordon
- egendom som transporteras med fordon som nämns ovan
- egendom som tillhör *försäkringstagaren* eller det försäkrade fordonets brukare eller förare om egendomens ägare varit grovt vårdslös eller orsakat skadan med uppsåt.

2.1.3 Modernas åtagande

Framställs krav mot *den försäkrade* på skadestånd som kan omfattas av försäkringen ska *den försäkrade* omedelbart underrätta Moderna. Därvid åtar sig Moderna gentemot *den försäkrade* att

- utreda om skadeståndsskyldighet föreligger
- förhandla med den som kräver skadestånd
- betala den trafikskadeersättning som *den försäkrade* är skyldig utge.

Om kravet leder till rättegång och försäkringen gäller för skadan betalar Moderna också *den försäkrades* rättegångskostnader i den utsträckning de är skäligen och överensstämmer med Modernas intresse i rättegången.

Det är inte bindande för Moderna om *den försäkrade* utan bolagets tillåtelse medger skadeståndsskyldighet, godkänner ersättningsanspråk eller betalar ersättning. Moderna är inte heller bunden av domstols dom, om *den försäkrade* inte fullgjort sin anmälningsskyldighet enligt ovan.

2.1.4 Allmänt om personskador

Om *den försäkrade* drabbas av ersättningsbar personskada och Moderna i samråd med *den försäkrade* bedömer det nödvändigt med juridiskt ombud betalar Moderna ombudskostnader för juridiskt arbete.

Juridiskt arbete innebär bedömning av ersättningsfrågor i skaderegleringen av *den försäkrades* ärende.

2.1.4.1 Hur Moderna ersätter kostnader för juridiskt biträde vid personskadereglering

Moderna kan betala skäligen och nödvändiga ombudskostnader för juridiskt arbete i den utomrättsliga skaderegleringen. Moderna ersätter kostnader för ombudets arbete med belopp som motsvarar den timkostnadsnorm som regeringen fastställer i vissa mål.

- *Den försäkrade* väljer själv ombud men Moderna betalar endast ombudskostnad för ombud som är advokat eller jurist anställd hos advokat.
- *Den försäkrade* kan även anlita annat lämpligt ombud. Moderna svarar för ombudskostnader efter lämplighetsprövning som kan göras av Svensk Försäkrings prövningsförfarande för prövning av ombuds lämplighet.

Moderna inhämtar den medicinska utredningen och svarar för eventuella kostnader. Kostnader för läkarintyg/specialistutlåtande ersätts bara om Moderna beställt eller begärt dem eller om Moderna godkänt att intyget/utlåtandet ska tillföras ärendet.

Moderna betalar inte kostnader för arbete som *den försäkrades* ombud utför för att tillvarata *den försäkrades* rätt till ersättning från annat håll, till exempel andra försäkringsbolag, Försäkringskassan eller förvaltningsdomstolar. I vissa fall kan kostnaden betalas efter särskild överenskommelse.

Moderna ersätter inte utan särskilt godkännande merkostnader som uppkommer genom att *den försäkrade* byter ombud. Sådant godkännande lämnas endast om *den försäkrade* kan visa att särskilda skäl föreligger för byte av ombud, till exempel om *den försäkrade* flyttar till annan bostadsort.

Skulle ombudets arbete sträcka sig över en längre tid än ett år betalar Moderna förskott på ersättningen högst två gånger årligen. Förskottet som lämnas kommer sedan att avräknas från den slutliga ersättningen.

Ombudets faktura ska utställas på *den försäkrade*. Av ombudets arbetsredogörelse ska framgå vilka åtgärder som utförts vid angivna tider och tidsåtgången för varje åtgärd.

Vid oenighet om arvode och kostnader för advokat och jurist anställd hos advokat kan prövning göras hos Ombudskostnadsnämnden hos Svensk Försäkring. Vid oenighet om arvode och kostnader för övriga ombud kan prövning göras hos Svensk Försäkrings Nämnd för Rättsskyddsfrågor.

2.1.4 Mervärdesskatt

Försäkringsstagaren ska på begäran utnyttja sin avlyftningsrätt för att återbetala mervärdesskatt som utbetalats till skadelidande.

2.2 Självrisiker

Trafikförsäkringen gäller med självrisk om det framgår av *försäkringsbrevet* eller försäkringsvillkoren. Om mer än en självrisk gäller vid samma skada sammanläggs självrisken.

2.3 Särskilda självrisiker

2.3.1

Trafikförsäkringen gäller med en extra självrisk på 10 % av *prisbasbeloppet* om

- föraren kört fordonet utan giltigt körkort
- läraren/eleven vid övningskörning inte uppfyllt de regler som gäller för övningskörning
- föraren enligt strafföreläggande eller dom som vunnit laga kraft gjort sig skyldig till rattfylleri eller grovt rattfylleri
- föraren enligt strafföreläggande eller dom som vunnit laga kraft orsakat skadan med uppsåt eller genom grov vårdslöshet.

Dessutom har Moderna rätt att av skadevällaren återkräva belopp enligt bestämmelserna i Trafikskadelagen. Se Allmänna avtalsbestämmelser, AB-DF, punkt 46, Återkrav.

2.3.2 ADR-självrisk

Trafikförsäkringen gäller med en extra självrisk på 10 % av *prisbasbeloppet* om föraren vid transport av farligt gods saknar gällande intyg om utbildning av förare av fordon som transporterar ADR-gods och då skada orsakats av godset. Sådant intyg (så kallat ADR-intyg) fordras vid inrikes och utrikes transport av farligt gods i

- tank eller tankcontainer om tre kubikmeter eller mer
- behållare eller kärl om 450 l eller mer och då den sammanlagda volymen av behållarna/kärlen uppgår till tre kubikmeter eller mer.

2.3.3 Självrisk vid kollision med luftfarkost

Trafikförsäkringen gäller med en extra självrisk på 20 % av *prisbasbeloppet* om skada hänt då fordonet kolliderat med luftfarkost eller delar till sådan.

2.3.4 Särskild självrisk vid kollision med tåg

Trafikförsäkringen gäller med en extra självrisk på fem % av *prisbasbeloppet* om skada hänt då fordonet kolliderat inom det av Trafikverket bestämda spårområdet, med järnvägsfordon/tåg eller delar till sådant eller ledningar/järnvägsmateriel.

2.3.5 Särskild självrisk vid höjledsskada

En extra självrisk på 50 % av *prisbasbeloppet* tillkommer vid trafikskada som uppstått genom att fordon eller tillkopplat släpfordon varit för högt med hänsyn till förhållandena där det framfördes eller drogs (till exempel på grund av bro, hängande anordningar och tak). Till fordonet räknas här även utrustning i eller på fordonet.

2.3.6 Självrisk i samband med snöröjning

Vid skador i samband med snöröjning och där antalet skadefall inte kan konstateras, tillämpas istället självrisken 20 procent av skadekostnaden per entreprenad, lägst 10 % av *prisbasbeloppet* och högst ett *prisbasbelopp*.

2.3.7 Förflyttning med hängande last mm

För mobilkran gäller trafikförsäkringen med en extra självrisk på 50 % av *prisbasbeloppet* vid förflyttning med hängande last eller utskjuten bom/mast, dock ej vid iläggning och upptagning av fritidsbåtar.

2.3.8 Ungdomssjälvrisk

Trafikförsäkringen gäller med en extra självrisk på fem % av *prisbasbeloppet* om föraren var under 24 år då skadan inträffade.

2.3.9 Ingen självrisk

Försäkringstagaren behöver inte betala någon självrisk

- vid utbetalning enbart för skadad ren eller hund
- om skadan hände medan fordonet var stulet/tillgripet
- om skadan hände när polisman eller annan behörig person besiktigade fordonet
- om *försäkringstagaren* kan visa att annan person än föraren ensam vållat skadan.

2.3.10 Övrigt

Försäkringstagaren ska efter krav från Moderna betala den del av utbetalt skadebelopp som motsvarar självrisk. Moderna kan överlåta fordran på obetald självrisk till Trafikförsäkringsföreningen.

Moderna får dock av fysisk person för en och samma skada inte kräva mer än 10 % av *prisbasbeloppet*. Detta gäller även om summan av gällande självrisker enligt 2.3.1 – 2.3.8 är högre.

3. Kaskoförsäkring

Gemensamma villkor för kaskoförsäkring och tilläggsförsäkringar.

3.1 Vad som ingår i kaskoförsäkringen

Av *försäkringsbrevet* framgår vilka av dessa försäkringsformer som ingår i försäkringen.

3.1.1 Försäkrad egendom

- a) Fordonet
- b) Utrustning i eller på fordonet om det hör till fordonet och kan anses vara normal för ett fordon av samma slag, fabrikat och användningssätt som det försäkrade, dock ej reservdelar. Som utrustning räknas redskap som kan kopplas till försäkrat fordon och som är konstruerat för fordonet.
- c) Avmonterad fordonsdel eller utrustning som ersatts av annan fordonsdel eller utrustning enligt b)
- d) Lös egendom som tillhör eller hyrs av *försäkringstagaren* och som är avsedd att användas i företagets verksamhet. Dator, datorprogram, dator- eller Tv-spel, läs- och surfplattor och mobiltelefon ingår inte.

Utrustning kan vara fast eller lös.

Med *fast monterad* utrustning menas att den är permanent monterad i eller på fordonet och avsedd för fordonet och verksamheten.

Med lös utrustning avses lösa tillbehör och utrustning som tas med i och som är avsedd för fordonet och verksamheten.

I utrustning för maskiner ingår maskaps- och redskapsvagn och farmartank inklusive innehåll som är normalt för fordon av samma slag, fabrikat och användningssätt som det försäkrade och för den verksamhet som utförs. För skogsmaskin begränsas utrustning till redskapsvagn och farmartank.

3.1.1.1 Högsta ersättning

Högsta ersättningsbelopp är för

- fast monterad utrustning i eller på fordonet enligt b) och avmonterad fordonsdel eller utrustning som ersatts av annan fordonsdel eller utrustning enligt c) sammanlagt högst sex *prisbasbelopp*. Utökning av belopp kan göras enligt försäkring för Fordonstillbehör och framgår då av *försäkringsbrevet*.
- lös egendom, 50 % av *prisbasbeloppet* varav verktyg högst 25 % av *prisbasbeloppet*
- all typ av utrustning för EPA-traktor, 10 % av *prisbasbeloppet*
- maskaps- och redskapsvagn, farmartank inklusive innehåll, ett *prisbasbelopp*. Utökning av belopp kan göras för maskapsvagn och redskapsvagn inklusive innehåll och farmartank dock inte bränsle, enligt försäkring för Fordonstillbehör och framgår då av *försäkringsbrevet*.

3.1.2 Egendom som försäkringen inte gäller för

Försäkringen gäller inte för

- arbetsredskap som används i lantbruk, till exempel redskap för besprutning, jordbearbetning, sådd eller skörd
- utrustning som enligt lag är förbjuden att använda

- elektronisk utrustning som inte är fast monterad.

3.1.3 Försäkrat intresse

Försäkringen avser endast *försäkringstagarens* eget ekonomiska intresse. Dessutom avser försäkringen *försäkringstagarens* intresse i utrustning enligt 3.1. Försäkrad egendom som är lånad, hyrd eller ägd av fordonet brukare.

Har fordonet köpts på avbetalning eller kredit har Moderna rätt att lämna ersättning till säljaren. Sådan ersättning lämnas högst med säljarens återstående fordran enligt reglerna i konsumentkreditlagen eller lagen om avbetalningsköp mellan näringsidkare med flera.

Om *försäkringstagaren* hyrt (leasat) fordonet har Moderna rätt att lämna ersättning till ägaren.

3.1.4 Bärgning, hämtning och sanering

Om fordonet drabbats av en ersättningsbar skada ur försäkringen ersätts även nödvändiga kostnader för bärgning från skadeplatsen till närmaste verkstad som kan reparera fordonet.

Har skadan skett utomlands betalas transport till närmaste reparationsverkstad i Sverige, om Moderna anser detta nödvändigt för att utgöra reparationen.

Om stöldförsäkrat fordon återfinns på annan ort än där det tillgripits betalas *försäkringstagarens* skäliga kostnader för hämtning av fordonet. Om det finns särskilda skäl kan Moderna ombesörja hämtningen. Moderna avgör om transport till fordonets hemort eller annan ort ska betalas.

Moderna betalar de skäliga bärgnings- och transportkostnader som, tillsammans med fordonsskadan, överstiger den självrisk som gäller för respektive försäkringsform.

Om fordon välter/kör i diket men inte skadas ersätts bärgning endast om vagnskadeförsäkring finns i Moderna och fordonet befunnit sig i anslutning till allmän väg. Gällande vagnskadesjälvrisk avdrages.

Vid ersättningsbar stöld-, skadegörelse, brand- eller vagnskada ersätts saneringskostnader upp till ett *prisbasbelopp*. Ersättning för saneringskostnad lämnas dock inte då annan enligt lag eller avtal är skyldig att ersätta kostnaden för saneringen.

3.1.5 Säkerhetsföreskrifter

- Fordonet får inte köras av förare som saknar giltigt och erforderligt körkort eller förarbevis.
- Fordonet får inte användas för övningskörning om läraren eller eleven inte uppfyller kraven för tillåten övningskörning.
- Fordonet får inte köras av förare som är straffbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel.
- Fordonet får inte användas om det belagts med körförbud.

Om säkerhetsföreskrifterna inte följs

Om föreskrifterna inte följs kan ersättningen vid skada minskas eller utebli enligt Allmänna avtalsbestämmelser Definitioner – Förklaringar, AB-DF, punkt 38.20.4 Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift. Istället för vad som anges där beträffande storleken på nedsättningen, minskas ersättningen i regel med 100 %.

3.1.6 Vad försäkringen inte gäller för

Försäkringen gäller inte för skada

- om fordonet inte uppfyller de svenska myndighetskraven
- som skett när fordonet använts inom inhägnat tävlingsområde
- som inträffat under tävling med fordonet, eller träning inför sådan tävling, uppvisning eller vid hastighetskörning under tävlingsliknande former
- som består i slitage, förbrukning eller som orsakats av bristfälligt underhåll eller uppenbart felaktig reparationsåtgärd
- om fordonet tagits i anspråk för militärt ändamål eller om fordonet använts i polisiär verksamhet, till exempel utryckningskörning
- som fabrikant eller annan ansvarar för enligt lag eller som kan ersättas via garanti eller annat åtagande
- som inträffar när fordonet körs på fruset vatten, om det inte körs på vinterväg som Trafikverket ansvarar för.

3.4. Brandförsäkring

3.4.1 Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för skada

- genom brand, brand som anlagts av tredje man*, åskslag eller explosion
- på elektriska kablar genom kortslutning samt direkta följdskador på elektriska komponenter.

* Med tredje man menas annan än dig själv som handlat utan ditt samtycke.

3.4.2 Vad försäkringen inte gäller för

Försäkringen gäller inte för skada

- på avgassystem, däck och slangar genom brand eller explosion i dessa
- på elektrisk motor, styrdon och strömförbrukare genom brand eller kortslutning i dessa
- på grund av köld, väta eller korrosion/oxidation
- på grund av vagnskada före eller efter och i omedelbar anslutning till brandskadan. Vagnskadan kan ersättas genom vagnskadeförsäkringen.
- i samband med stöld eller tillgrepp som inträffade före brandskadan. Skadan kan ersättas genom stöldförsäkringen.
- genom trafikolycka, även om skadan uppkommit som en följd av brand, blixtnedslag, explosion eller kortslutning.

Anmärkning

- Med brand avses eld som kommit lös.
- Med kabel avses isolerad ledning mellan strömkälla och komponent/förbrukare.
- Med kortslutning menas överledning mellan kabel och annan ledare som normalt inte är i kontakt med varandra.

3.4.3 Säkerhetsföreskrifter

- Anordning som används för att värma eller torka fordonet ska vara provad och godkänd för detta ändamål. Fabrikantens anvisningar ska följas.
- Starkströmsanordning som används i fordonet ska vara provad och godkänd. Fabrikantens anvisningar ska följas.
- Föreskrifter utfärdade av myndighet för att förhindra eller begränsa skada avseende fordonet eller lokal där fordonet normalt förvaras ska följas.
- Elektriska kablar och komponenter ska vara fackmannamässigt monterade av behörig person.
- Batterikablar ska vara förlagda i skyddshölje som motverkar mekanisk påverkan.
- Batteriet ska vara försett med polskydd och/eller skyddsmatta.
- Gällande brandskyddsregler för fordonet enligt Brandskyddsföreningens regelverk, SBF 127 senaste version ska följas.
- Avstängnings- och stoppanordning ska vara lätt åtkomlig utifrån och medge omedelbar avstängning av framdrivningsmotor och i förekommande fall bearbetningsmotor, elsystem och bränslesystem. Om automatisk släckanläggning finns monterad ska maskinens avstängnings- och stoppanordningar automatiskt träda i funktion vid brand.
- Fordon ska vara utrustat med handbrandsläckare av klass 27A 183BC minimum fyra kg
- Vid stationär drift ska motorvakt användas.
- Fordonet ska hållas tillfredsställande rengjort för att förhindra uppkomst av brand.
- Svetsningsarbete får endast ske om nödvändiga säkerhetsåtgärder vidtas såsom friläggning och demontering av brännbart material.
- Om fordonet lämnas utan tillsyn, repareras eller rengörs ska huvudströmmen alltid brytas.
- Fordonet ska årligen genomgå brandskyddskontroll av auktoriserad besiktningsman varvid besiktningsprotokoll ska upprättas. Vid brandskada ska ett protokoll som inte är äldre än 14 månader kunna visas upp. Undantag från årlig brandskyddskontroll:
 - traktor i lantbruk, nylevererad eller registrerad efter den 1 april 2017 som inte är brandskyddsintypad ska brandskyddskontrolleras innan leverans. Därefter ska brandskyddskontroll utföras minst vart femte år av behörig personal
 - lantbrukstraktor levererad före 1 april 2017
 - mobilkranar
 - eltruckar med lastkapacitet understigande 1500 kg
 - minimaskiner med tjänstevikt understigande 600 kg och/eller värde understigande två *prisbasbelopp*.
- Fordon som arbetar i brandfarlig miljö eller med brandfarligt material, ska vara utrustat med fast monterad släckanläggning (sprinkler) enligt brandsäkerhetsreglerna SBF 127 och FTR 127.
- Fordon med fast monterad släckanläggning (sprinkler) ska årligen genomgå funktionskontroll av släckanläggning (sprinkler) enligt tillverkarens eller kravställarens anvisningar, varvid protokoll utfärdas. Kontrollen ska göras av certifierad utbildad personal alternativt auktoriserad servicelämnare. Protokollet ska kunna uppvisas på begäran av aktuell kravställare enligt bestämmelserna i SBF 127.
- Föraren ska vara utbildad på släckanläggningen och väl förtrogen med dess handhavande. Föraren ska agera och följa de föreskrifter, regler, handböcker, allmänna anvisningar med mera som meddelats av tillverkare, utbildare, leverantör, besiktningsman, Moderna eller annan i syfte att förhindra eller begränsa skada.

Om säkerhetsföreskriften inte följs:

Se Allmänna avtalsbestämmelser 38.20 Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift.

3.4.4 Självrisiker

Självrisiken framgår av *försäkringsbrevet*.

3.5 Glasrutförsäkring

3.5.1 Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för skada på vindruta, sidoruta eller bakruta som består i att rutan genombrutits, spräckts eller krossats.

3.5.2 Försäkringen gäller inte för skada

Försäkringen gäller inte för skada

- som hänt vid kollision, vältning eller när fordonet körts av vägen
- genom skadegörelse av annan person
- genom stöld.

3.5.1 Självrisiker

Självrisiken framgår av *försäkringsbrevet*.

3.6 Stödförsäkring

3.6.1 Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för skada genom

- stöld
- tillgrepp
- rån
- försök till stöld, tillgrepp av fordon eller rån.

Vid förlust av fordonet lämnas ersättning om det inte kommit tillrätta inom 30 dagar från det att förlusten anmälts till polisen och Moderna.

För att försäkringen ska gälla utrustning enligt 3.1.1.b) krävs att utrustningen är fast monterad i fordonet eller förvarad i fordonet. Se även 3.6.3 säkerhetsföreskrifter.

3.6.2 Vad försäkringen inte gäller för

Försäkringen gäller inte för skada

- om någon som tillhör samma hushåll som *försäkringstagaren* eller den huvudsakliga brukaren tar fordonet utan lov och använder det (tillgrepp)
- om någon annan som har tillgång till fordonet använder det utan lov (olovligt brukande)
- vid bedrägeri- eller försäkringsbrott.

Med någon som tillhör samma hushåll menas person som är folkbokförd och bor på samma adress som *försäkringstagaren* eller den huvudsakliga brukaren, förutsatt att de har gemensamt hushåll.

Anmärkning

Begreppet stöld är definierat i Brottsbalken. Det innebär att någon olovligen tar något som tillhör en annan person i avsikt att till exempel behålla eller sälja det.

Tillgrepp av fortkaffningsmedel innebär att någon olovligen tar fordon som tillhör annan person för att använda det, men utan avsikt att behålla eller sälja det. Om däremot någon som har tillgång till ett fordon använder det utan lov, är det varken stöld eller tillgrepp. Det är i stället olovligt brukande, vilket innebär att någon olovligen brukar annans fordon som han redan har i sin besittning. Försäkringen gäller då inte. Av samma skäl gäller försäkringen inte heller vid bedrägeri- eller försäkringsbrott, t ex om en hyrd bil inte återlämnas.

3.6.3 Säkerhetsföreskrifter

Låskrav

När fordonet lämnas ska tändningslåset låsas och nyckeln vara urtagen. Detta gäller även vid lastning och lossning.

Förvaring av nycklar, nyckelkort eller liknande

Tändningsnyckeln, nyckelkort eller liknande ska inte förvaras i eller i närheten av fordonet, och ska i övrigt förvaras aktsamt. Nycklarna, nyckelkort eller liknande får inte ha uppgift om namn, adress eller registreringsnummer.

Utrustning till fordonet

Utrustning i fordonet ska vara inlåst i fordonet. Utrustning på fordonet ska vara fast monterat.

Avmonterad fordonsdel eller utrustning

Avmonterad fordonsdel eller utrustning enligt 3.1.1 c), som inte förvaras i fordonet, ska vara inlåst i utrymme som endast disponeras av *försäkringstagaren*. Större föremål såsom släp, skopa, rivare, skärare, gafflar, kranarm med mera som på grund av storlek, användning eller annars inte rimligtvis kan förvaras inlåsta ska vara fastlåsta med av Moderna godkänt stöldskydd, kätting och hänglås av minst klass 3 enligt SSF (Svenska Stöldskyddsförningens) norm eller förvaras inom eget inhägnat område enligt följande:

Omslutningsyta

Området där den försäkrade egendomen förvaras ska vara omsluten av en inhägnad (stängsel, vägg, grind, port med mera) som i sin helhet ger efter förhållandena godtagbart skydd mot inbrott och försvårar bortförandet av stöldgods.

Inhägnad

Inhägnad ska bestå av stängsel eller vägg och vara totalt minst 2.20 meter högt, varav de översta 0,20 metrarna ska utgöras av minst två rader taggtråd. Inhägnadens fastsättningsanordningar, stolpar, stag med mera ska vara förankrade i marken på ett godtagbart sätt. Exempel på godtagbart utförande

- flätverksstängsel av minst 3 mm tjock ståltråd med maskstorlek inte överstigande 50 x 50 millimeter
- vägg av trä minst 25 millimeter tjock
- vägg av stålplåt minst 1 millimeter tjock.

Grind, port och dörr

Grind, port och dörr ska uppfylla samma krav på skydd mot inbrott som stängsel och vägg enligt ovan.

Grind, port och dörr ska vara låst med av Moderna *godkänd låsenhet* (instickslås och slutbleck eller hänglås med beslag). Beslag till hänglås ska ha minst samma motståndskraft mot inbrottsangrepp som låset. Vid gångjärnet ska finnas spärranordning som förhindrar avlyftning av grind i stängt läge. Port och dörr ska vara försedd med likvärdigt skydd.

Manskapsvagn, redskapsvagn och farmartank

Manskaps- och redskapsvagn ska ha golv, väggar, tak, dörrar och fönster som är svåra att forcera. Samtliga dörrar ska vara försedda med hänglås av minst klass 3, godkänt av Stöldskyddsförningen. Manskapsvagn (med inbyggd cistern) ska vara försedd med lås eller hänglås av minst klass 3. Nycklar, nyckelkort eller liknande ska i övrigt förvaras aktsamt. Nycklarna, nyckelkort eller liknande får inte ha uppgift om namn, registreringsnummer eller annan identifierbar information.

För farmartank gäller att påfyllnings- och tappanordningar samt andra öppningar ska vara försedda med låsanordningar anpassade för ändamålet. Godkända låsanordningar är till exempel hänglås klass 2/grade 3.

Krav på särskilt stöldskydd

Om det av *försäkringsbrevet* framgår att Moderna kräver särskilt stöldskydd ska fordonet utöver ordinarie stöldskydd vara försedd av Moderna godkänd elektronisk startspärr som var i funktion vid skadetillfället och märkning enligt Stöldskyddsförningens norm SSF 1084 eller annan av Moderna godkänd märkning. Och/eller spärrsystem enligt Stöldskyddsförningens norm 1073 eller annat av Moderna godkänt spärrsystem som var i funktion vid skadetillfället och märkning enligt Stöldskyddsförningens norm SSF 1084 eller annan av Moderna godkänd märkning.

Om detta är ett krav från Moderna tillämpas ingen självriskreducering.

Om säkerhetsföreskriften inte följs

Ersättningen kan minskas eller utebli enligt Allmänna avtalsbestämmelser 38:20.4 Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift.

3.6.4 Självrisker

Självrisker framgår av *försäkringsbrevet*.

3.6.4.1 Självriskreducering/-befrielse

Stöld av fordon med nyvärde över 500 000 SEK och levererad från och med 1 april 2017

Är fordonet vid stöld av hela fordonet utrustat enligt en av följande punkter tillämpas halv stölds självrisk:

- originalmonterad eller av Moderna godkänd elektronisk startspärr som var i funktion vid skadetillfället och märkning enligt Stöldskyddsforeningens norm SSF 1084 eller annan av Moderna godkänd märkning.
- spårsystem enligt Stöldskyddsforeningens norm 1073 eller annat av Moderna godkänt spårsystem som var i funktion vid skadetillfället och märkning enligt Stöldskyddsforeningens norm SSF 1084 eller annan av Moderna godkänd märkning

Är fordonet utrustat med både elektronisk startspärr och spårsystem enligt ovan ersätts skadan utan stölds självrisk.

Är tillbehör till fordonet separat utrustade med märkning enligt ovan tillämpas halv stölds självrisk för dessa.

Stöld av fordon med nyvärde 500 000 SEK och under

Är fordonet vid stöld av hela fordonet utrustat enligt en av följande punkter tillämpas halv stölds självrisk:

- originalmonterat eller av Moderna godkänd elektronisk startspärr som var i funktion vid skadetillfället.
- spårsystem enligt Stöldskyddsforeningens norm 1073 eller annat av Moderna godkänt spårsystem som var i funktion vid skadetillfället.

Är fordonet utrustat med både elektronisk startspärr och spårsystem enligt ovan ersätts skadan utan stölds självrisk.

Är tillbehör till fordonet separat utrustade med märkning enligt ovan tillämpas halv stölds självrisk för dessa.

3.7 Skadegörelseförsäkring

3.7.1 Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller även för skada som uppkommit på fordonet genom skadegörelse av annan person.

Inträffad skada ska polisanmälas.

3.7.2 Självrisk

Självrisker är densamma som gäller för stöldförsäkringen enligt *försäkringsbrevet*.

3.8 Resgodsförsäkring

Med resgodts avses personliga tillhörigheter som föraren normalt har med sig i fordonet.

3.8.1 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller inom Norden.

3.8.2 Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för förarens personliga löseegendom (dock inte pengar och värdehandlingar), som under färd med fordonet skadas genom trafikolycka, brand eller stöld.

Vid inträffad stöldskada ska polisanmälas göras.

Försäkringen gäller inte om ersättning för skadan, helt eller delvis, kan utgå från annan försäkring eller garanti.

3.8.3 Försäkringsbelopp

Försäkringsbeloppet är högst 50 % av *prisbasbeloppet* vid varje skada. Inom ramen för ersättningsbeloppet ersätts *stöldbegärlig egendom* med högst 10 000 SEK.

3.8.4 Självrisk

Självrisker är 5 % av *prisbasbeloppet* vid varje skadetillfälle.

3.8.5 Säkerhetsföreskrifter

När fordonet lämnas ska egendomen som förvaras i fordonet vara inlåst i detta. *stöldbegärlig egendom* får inte förvaras synligt.

Om säkerhetsföreskrifterna inte följs

Ersättning kan minskas eller utebli enligt reglerna i Allmänna avtalsbestämmelser 38.20.4 Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift.

3.9 Rättsskyddsförsäkring för fordonet

3.9.1 Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för det försäkrade fordonets ägare, brukare och förare (*de försäkrade*) i denna deras egenskap. Försäkringen gäller inte för den som brukat fordonet utan lov.

3.9.2 När försäkringen gäller

Rättsskydd lämnas om försäkringen varit i kraft när de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket eller misstanken om brott inträffade och det inte gått längre tid än 10 år.

3.9.3 Var försäkringen gäller

För att försäkringen ska gälla ska anspråket eller misstanken om brott ha sin grund i händelse eller omständighet som har inträffat inom försäkringens giltighetsområde, Gröna kort-området.

3.9.4 Vad försäkringen gäller för

3.9.4.1 Tvister

Försäkringen gäller för tvist som kan prövas som tvistemål av allmän domstol. Försäkringen gäller också för resningsmål, om resning beviljas. Försäkringen gäller även för tvist angående skadestånd som prövas inom ramen för brottmål, där *den försäkrade* är målsägande.

Försäkringen gäller också för skiljeförfarande i sådan tvist som anges i första stycket, dock omfattas inte ersättning till skiljemännen.

Anmärkning

Tvist anses uppstå vid den tidpunkt när en part helt eller delvis avisat ett framställt krav.

3.9.4.2 Brottmål

Försäkringen gäller för brottmål om *den försäkrade* misstänks eller åtalas för

- brott för vilket inte stadgas strängare straff än böter
- vållande till annans död
- vållande till kroppsskada eller sjukdom.

Kan *försäkrad*, som åtalas för grov vårdslöshet i trafik, grovt vållande till annans död, grovt vållande till kroppsskada eller sjukdom, genom dom som vunnit laga kraft visa att brottet inte bedömts som grovt gäller försäkringen.

3.9.5 Vilka kostnader försäkringen ersätter

Genom försäkringen ersätts nödvändiga och skäliga kostnader från det att tvist uppstått eller brottsmisstanke delgivits *försäkrad* och som *försäkrad* inte kan få betalda av motpart, staten eller annan.

Försäkringen ersätter

- ombudsarvode för skälig tidsåtgång och högst enligt den timkostnadsnorm som regeringen fastställer vid ersättning till rättshjälpsbiträde enligt Rättshjälpslagen. Tvist eller mål som handläggs utanför Norden ersätts med nödvändiga och skäliga kostnader. Ersättningen betalas till ombudet.
- kostnader för utredning som anskaffats före rättegång och efter det att tvist uppstått, förutsatt att utredningen beställts av ombudet
- kostnader för bevisning i rättegång och skiljeförfarande
- expeditionskostnader i domstol
- rättegångskostnader som *den försäkrade* ålagts att betala till motpart eller staten efter domstolsprövning eller skiljeförfarande
- rättegångskostnader som *den försäkrade* vid förlikning eller återkallelse av talan åtagit sig att betala till motpart under förutsättning att *den försäkrade* gör det uppenbart att domstolen skulle ha ålagt *den försäkrade* att betala rättegångskostnader med högre belopp om tvisten hade prövats.

3.9.6 Vad försäkringen inte gäller för

Försäkringen gäller inte för tvist

- där värdet av vad som yrkas är lägre än 50 % av *prisbasbeloppet* och därmed ska handläggas enligt

reglerna i 1 kap 3 d § rättegångsbalken (så kallade småmål). Detta undantag tillämpas inte vid tvist på grund av försäkringsavtalet

- som avser fordran eller annat anspråk på grund av yrkesmässig uthyrning av fordonet, där *den försäkrade* inte försäkrat yrkesmässig uthyrning av fordon
- där *försäkrad* är kändepart och tvisten ska handläggas enligt Lagen om grupprättegång
- som har samband med äktenskapskillnad, upplösning av partnerskap eller samboförhållande, oavsett vad tvisten gäller och när den uppkommer.
- där *den försäkrade* inte har befogat intresse av att få sin sak prövad.
- som uppkommit mellan företag inom samma koncern eller mellan delägare som omfattas av detta försäkringsavtal
- som gäller personskadereglering så länge ersättning för ombudskostnader kan lämnas genom trafikförsäkringen
- som gäller skadestånd eller annat anspråk på grund av brottslig gärning där kostnaderna för brottmål inte kan ersättas enligt punkt 3.9.4.2 och denna punkt
- eller förundersökning och brottmål där misstanke eller åtal avser
 - hastighetsöverträdelser enligt Trafikförordningen
 - körning mot rött ljus enligt Trafikförordningen
 - brott för vilket stadgas strängare straff än böter, till exempel rattfylleri
 - olovlig körning.

3.9.7 Vilka kostnader försäkringen inte ersätter

- ombudskostnader som uppkommer innan tvist uppstått eller *försäkrad* delgivits misstanke om eller åtalats för brott
- eget arbete, förlorad inkomst, resor och uppehälle eller andra omkostnader för *den försäkrade*
- verkställighet av dom, beslut eller avtal
- ersättning till skiljemän
- ombudskostnader som får anses ingå i skadestånd som tillerkänts *försäkrad*

3.9.8 Vissa merkostnader

Försäkringen ersätter inte heller merkostnader som kan uppstå genom att *den försäkrade*

- anlitat flera ombud eller byter ombud
- anlitat annat ombud än vad som är lämpligt med hänsyn till orten där verksamheten bedrivs eller ärendets natur
- gjort sig skyldig till försumlig processföring eller på annat sätt förfarit försumligt.

3.9.9 Självrisk och högsta ersättningsbelopp

Självrisken framgår av *försäkringsbrevet*.

Genom försäkringen betalar Moderna vid varje tvist högst fyra *prisbasbelopp* (inklusive mervärdesskatt).

Om flera tvister uppkommer ska dessa räknas som en tvist

- om de enligt 14 kapitlet Rättegångsbalken handläggs eller skulle ha kunnat handläggas gemensamt i en rättegång vid domstol, även om de handläggs som olika mål vid ett eller flera tillfällen
- om yrkandena stöder sig på väsentligen samma händelser eller omständigheter, även om yrkandena inte stöder sig på samma rättsliga grund.

Om *försäkrad* delges misstanke för flera brott och åtal för dessa brott väcks samtidigt gäller försäkringen med ett försäkringsbelopp.

3.9.10 Åtgärder vid tvist

3.9.10.1 Ombud

För att försäkringen ska gälla måste *den försäkrade* anlita ombud som företräder *den försäkrade* i förhandlingar och rättegång.

Ombudet ska vara lämpligt med hänsyn till tvistens beskaffenhet, omfattning och den ort som *den försäkrade* är bosatt eller orten där tvisten eller brottet är föremål för prövning. Ombudet ska antingen vara

- ledamot av Sveriges Advokatsamfund (advokat) eller biträdande jurist anställd hos sådan ledamot
- annan person som för den enskilda tvisten uppfyller kraven på lämplighet.

Ombudet, Moderna och *den försäkrade* har rätt att begära prövning av ombuds lämplighet (POL) hos Svensk Försäkring. Nämndens beslut är endast rådgivande.

Vid tvist gällande skäligheten av ombudets arvode och övriga kostnader mellan ombud som är ledamot av Sveriges Advokatsamfund (advokat) eller biträdande jurist anställd hos sådan ledamot samt Moderna ska prövning ske hos Ombudskostnadsnämnden hos Svensk Försäkring. Ombudet och Moderna förbinder sig att godta utfallet av sådan prövning.

Övriga ombud och *försäkrad* har rätt att begära prövning av skäligheten i arvode och övriga kostnader hos Nämnden för Rättsskyddsfrågor hos Svensk Försäkring. Ombudet och *försäkrad* förbinder sig att godta utfallet av sådan prövning.

Tidpunkt för betalning av ersättning

Ersättning betalas enligt de regler som framgår av Allmänna avtalsbestämmelser och Definitioner – Förklaringar, AB-DF, punkt 43.

3.10 Krisförsäkring

Försäkringen gäller för skadehändelser som inträffat under *försäkringstiden*.

3.10.1 Omfattning

Krisförsäkring ingår för fordon som är minst halvförsäkrat.

3.10.2 Vem försäkringen gäller för

De försäkrade är

- *försäkringstagaren*
- föraren av försäkrat fordon
- *arbetstagar* hos *försäkringstagaren*
- make/sambo till *försäkrad* enligt ovan.

3.10.3 Vad försäkringen gäller för

3.10.3.1 *Kristerapi*

För *försäkrad* som råkar ut för någon av nedanstående skadehändelser och detta medför en psykisk kris, ingår Kristerapi. Skadehändelser som avses är

- trafikolycka
- arbetsolycka i samband med användning av fordonet
- rån, hot eller överfall i samband med färd med fordonet.

Rån, hot och överfall ska polisanmälans.

3.10.4 Vilka kostnader försäkringen ersätter

Ersättning lämnas för

- behandlingsskostnad till följd av ersättningsbar skada enligt ovan. Med behandlingsskostnad menas kostnad för samtalsterapi (psykologkonsultation). Ersättning lämnas med maximalt 10 behandlingstillfällen. Tiden under vilken behandling ges är begränsad till 12 månader efter inträffad skada. Innan behandling påbörjas ska samråd ske med Moderna.
- skäliga resekostnader i Sverige beräknade enligt bestämmelser i Lagen om allmän försäkring.

3.10.5 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller inom Norden. Behandlingen ska dock alltid ske i Sverige.

3.10.6 Undantag

Försäkringen gäller inte för behandlingsskostnad som

- uppstått i samband med att *den försäkrade* utfört eller medverkat till uppsåtlig gärning som enligt svensk lag är straffbelagd
- uppstått då *den försäkrade* utan skälig anledning utsatt sig för risken att skadas.

3.10.7 Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk.

3.10.8 Annan försäkring

Får *den försäkrade* ersättning från annan försäkring för de kostnader som avses i punkt 3.10.4 minskas ersättningen i denna försäkring med motsvarande belopp.

3.15 Vagnskadeförsäkring

3.15.1 Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller vid skada

- genom trafikolycka eller annan yttre olyckshändelse. Försäkringen gäller även för skada som uppstått under transport på annat transportmedel
- genom trafikolycka eller annan yttre olyckshändelse som inträffar under vinterväghållning under sandning, saltning eller snöröjning. Försäkringen gäller också för skada i samband med montering/avmontering av aggregat. Förutom fordonet omfattar försäkringen snöplog, sandnings-, eller saltningsaggregat även om tillbehören ifråga tillhör någon annan än *försäkringstagaren*.

3.15.2 Vad försäkringen inte gäller för

Försäkringen gäller inte för skada

- på fordonsdel med konstruktions-, fabrikations- eller materialfel, om skadan orsakats av felet
- som består i slitage eller kan hänföras till bristfälligt underhåll
- som orsakats genom rost, frätning, köld, väta eller fukt. Skada som uppstått som en direkt och omedelbar följd av händelse som anges i 3.15.1 betalas dock
- på enbart larvband eller däck
- som är ersättningsbar genom 3.4.1 brandförsäkring eller 3.6.1 stödförsäkring.

3.15.3 Säkerhetsföreskrifter

- Bestämmelser som meddelats i lag eller författning eller av myndighet i syfte att förhindra eller begränsa skada ska följas.
- Vid arbete eller färd på torvmarker (till exempel kärr, myr och mosse) eller på andra sankta marker ska föraren, genom att undersöka markförhållandena, förvissa sig om att aktuellt fordon kan arbeta eller framföras på ett betryggande sätt.
- Vid arbete med fjärrstyrda fordon ska särskild försiktighet iakttas på sådant sätt att fordon inte kan förflytta sig, glida eller rulla okontrollerat.
- Innan fordonet används från eller transporteras på båt, pråm eller liknande farkost ska föraren förvissa sig om att farkosten har tillräcklig bärighet och att fordonet är tillfredsställande förankrat i farkosten.
- Fordonet får inte användas under förhållanden som innebär onormal påfrestning för fordonet.
- Fabrikantens anvisningar om hur fordonet och dess anordningar ska användas, ska därför följas.
- Fordonets maximilast och maximala dragvikt får inte överskridas.
- Gällande bestämmelser för kör- och vilotider ska följas.
- För fordon med stödben/balkar gäller även att vid lyft ska samtliga stödben/balkar vara helt utdragna och stödben ansatta, stödbensplatta ska användas där så krävs. Förflyttning med hängande last eller utskjuten bom får inte ske.
- Vid tippställen ska det finnas en barriär som förhindrar att fordon kör utför tippen. Där det finns risk för fordon att stöta ner eller välta ska effektiva förebyggande skyddsåtgärder vidtas enligt AFS 2010:1.
- Arbetsmiljöverkets föreskrifter som är tillämpliga i den försäkrade verksamheten ska följas.

Ytterligare säkerhetsföreskrifter för mobilkran

För Mobilkran gäller förutom 3.15.3 även dessa säkerhetsföreskrifter.

- Tillverkarens anvisningar ska alltid följas. Anvisningar och övrig dokumentation såsom instruktionsbok, lyfttabeller, speciella tillstånd med mera ska finnas i fordonet och kunna uppvisas på begäran.
- Bestämmelser som meddelats i lag eller författning såsom AFS 2006:6 eller av myndighet i syfte att förhindra eller begränsa skada ska följas.
- Lyft med fritt hängande last får endast ske enligt tillverkarens anvisningar och enligt AFS 2006:6
- Åtgärder ska vidtas med särskild hänsyn till stabilitet och markförhållandena enligt tillverkarens anvisningar och enligt AFS 2006:6.

Ytterligare säkerhetsföreskrifter för truckar, teleskoplastare och andra liknande maskintyper

För truckar, teleskoplastare och andra liknande maskintyper gäller förutom 3.15.3 även dessa säkerhetsföreskrifter.

- Tillverkarens anvisningar ska alltid följas. Anvisningar och övrig dokumentation såsom instruktionsbok, lyfttabeller, speciella tillstånd med mera ska finnas i maskinen och kunna uppvisas på begäran.
- Bestämmelser som meddelats i lag eller författning såsom AFS 2006:5 eller av myndighet i syfte att förhindra eller begränsa skada ska följas.

- Användning av truck, teleskoplastare med mera får endast ske enligt tillverkarens anvisningar och enligt AFS 2006:5.
- Tillstånd för användning av truck, teleskoplastare med mera ska följas enligt AFS 2006:5.

Om säkerhetsföreskrifterna inte följs

Ersättningen kan minskas eller utebli enligt Allmänna avtalsbestämmelser 38:20.4 Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift.

3.15.4 Självrisiker

Självrisiken framgår av *försäkringsbrevet*.

3.15.4.1 Höjledsskada

En extra självrisk på 50 % av *prisbasbeloppet* tillkommer vid vagnskada som uppstått genom att fordonet eller tillkopplat släpfordon varit för hög med hänsyn till förhållandena där det framfördes eller drogs, (till exempel på grund av bro, hängande anordningar och tak). Till fordonet räknas här även utrustning i eller på fordonet. Vid samtidig trafikskada i höjled avdrages endast en extra höjledsskadesjälvrisk från den försäkringsform där utbetalning sker först. Höjledsskada trafiksjälvrisk se 2.3.5

3.15.4.2 Kör- och Vilotidsregler

Vid skada som uppstått genom att föraren brutit mot gällande arbetstidsregler, vilotidsregler eller kör- och vilotidsregler tillkommer en extra självrisk utöver vald vagnskadesjälvrisk. Denna är 50 % av *prisbasbeloppet* vid varje skada.

3.15.4.3 Vid vinterväghållning

Självrisiken vid vinterväghållning för väghållares räkning är fem % av *prisbasbeloppet* vid varje skada.

3.15.4.3 Ungdomssjälvrisk

Utöver den ordinarie självrisiken gäller vagnskadeförsäkringen med en extra självrisk på fem % av *prisbasbeloppet* om föraren var under 24 år när skadan inträffade. Vid samtidigt utbetald trafikskada behövs endast en ungdomssjälvrisk betalas. Ungdomssjälvrisk vid trafikskada se 2.3.8.

3.16 Ersättnings- och värderingsregler

Försäkringen ersätter *försäkringstagarens* ekonomiska förlust enligt nedanstående regler. Förlust eller annan olägenhet av att egendomen inte har kunnat användas ersätts inte.

Affektionsvärde eller annat värde av personlig natur ersätts inte heller. Moderna har rätt att avgöra om en skada ska ersättas kontant eller repareras samt reparationsmetod eller ersättas med närmast motsvarande egendom. Moderna har också rätt att avgöra var egendomen ska inköpas eller repareras.

Moderna övertar äganderätten till all förlorad egendom som Moderna ersatt. *Försäkringstagaren* ska själv som ägare till fordonet efter Modernas medgivande beordra reparation och godkänna eller reklamera utfört arbete.

Begagnade originaldelar ska om så är möjligt användas. Skadade plastdetaljer ska repareras om så är möjligt. Dessa regler gäller på motsvarande sätt vid skada på del av fordonet eller utrustning.

För aggregat och tillbehör såsom hydraulhammare, skopor, pallgafflar och liknande lämnas ersättning enligt följande: Om skadan skett inom ett år efter det att aggregatet eller tillbehöret togs i bruk som fabriksny lämnas full ersättning. I annat fall görs normalt åldersavdrag med 15 % per år. Avskrivningen ska aldrig överstiga 75 %. Moderna har rätt att anvisa inköpsställe.

Vid förlust av försäkrat föremål ska *försäkringstagaren* kunna styrka såväl ägande av det förlorade föremålet som vad det är värt och hur gammalt det är. Kravet på sådant styrkande är större ju högre värde föremålet har. Skadade föremål ska under skaderegleringstiden hållas tillgängliga för eventuell besiktning.

Ersättning för skada grundas på egendomens värde vid köp i allmänna handeln (marknadsvärde) omedelbart före skadan. Om fordonet i förhållande till dess marknadsvärde inte är lönsamt att reparera eller om det inte kommit tillrätta efter stöld värderar Moderna fordonet inklusive utrustning enligt punkt 3.1.1.

Om marknadsvärdet inte kan fastställas tillämpas en schabloniserad avskrivning enligt tabeller nedan. Om utrustningens fabrikat, modell, ålder och ursprung inte kan styrkas med inköphandlingar, garantibevis eller motsvarande, betalas normalt ingen ersättning.

Avskrivningsregler för viss utrustning

Ljud- och bildutrustning, batterier, lättmetallfälgar med mera. Avskrivning i procent

Föremål	<1 år	1 år	2 år	3 år	4 år	5 år	6 år	7 år	8 år
ljud- och bildutrustning	0	10	20	30	40	50	60	80	80
navigationsutrustning	0	10	20	30	40	50	60	80	80
bilbatterier	0	20	40	60	80	80	100	100	100
batteri till elfordon	0	20	40	75	100	100	100	100	100
lättmetallfälgar	0	10	10	15	25	50	70	80	80
vinterdäck*)	0	10	30	50	80	80	80	80	80
Kapell**)	0	0	0	15	30	50	60	70	80

*) Förutsätter att däcken är i funktionsdugligt skick och uppfyller de lagliga krav som gäller däck.

**Förutsätter att kapellet är i funktionsdugligt skick.

Däck. Avskrivning i procent

Körda mil	Standarddäck*)	lågprofildäck, 60 profil och lägre*)
högst 500	0	0
501–1 000	10	10
1 001–2 000	20	20
2 001–3 000	30	40
3 001–4 000	50	60
4 001–5 000	70	80
över 5 001	80	100

*) Förutsätter att däcken är i funktionsdugligt skick och uppfyller de lagliga krav som gäller däck.

Dator och mobiltelefon, avskrivning i procent

Föremål	<6 mån	6 - 12 mån	12–18 mån	18–36 mån	> 36 mån
Dator och mobiltelefon	0	20	40	60	80

Verktyg, redskap och maskiner

Föremål	<1 år*)	1 år	2 år	3 år	4 år
Verktyg, redskap och maskiner	0	20	40	60	80

*) Räknat från den tidpunkt då föremålet första gången togs i bruk som ny.

3.16.1 Vad Moderna inte ersätter

Moderna ersätter inte

- kostnad för förbättring eller förändring av fordonet, som gjorts i samband med att skada reparerats
- merkostnad som beror på att bolagets anvisningar om inköpsställe inte inhämtats eller följts
- eventuell värdeminskning efter reparation på grund av skada
- merkostnad genom reparationsarbete på övertid eller genom att reservdelar fraktats på annat sätt än med sedvanligt transportmedel, om inte bolaget särskilt godkänt merkostnaden
- ersättning för normalt slitage eller värdeminskning på grund av att fordonet brukats i samband med stöld eller tillgrepp
- mervärdesskatt när *försäkringstagaren* är redovisningsskyldig för sådan skatt.

3.17 Äganderätten till ersatt egendom

Moderna övertar äganderätten till fordonet eller delar som ersatts, om inte annat överenskommit.

4. Tilläggsförsäkringar

Tillägg som kan tecknas till grundförsäkringen. Försäkringen kan endast tecknas som tillägg till minst halvförsäkrat fordon i Moderna.

- Avbrottsförsäkring punkt 4.1.
- Rörelseförsäkring för maskin och motorredskap
 - Egendomsförsäkring för verksamheten punkt 4.3
 - Rättsskyddsförsäkring för verksamheten punkt 4.5
 - Ansvarsförsäkring för verksamheten punkt 4.6
 - Oljeskadeförsäkring punkt 4.7

4.1 Avbrottsförsäkring

Avbrottsförsäkring ingår om detta anges i *försäkringsbrevet*.

4.1.1 Vad försäkringen gäller för

Ersättning lämnas om fordonet inte kunnat användas på grund av

- ersättningsbar brand- eller stöldskada. Vid stöld av enbart redskap ska det styrkas att betalt arbete ej kunnat utföras
- ersättningsbar vagnskada, dock endast om skadekostnaden överstiger självriskan och försäkringen omfattar vagnskadeförsäkring.

Vid skada på fordonet under transport på landtransportfordon, eller vid lastning, respektive lossning från sådant fordon lämnas ersättning under förutsättning att vagnskadeförsäkring finns tecknad.

Vid skada som är ersättningsbar enligt ovan lämnas avbrottsersättning i procent av *prisbasbeloppet* för den tid fordonet är obrukbart (avbrottstiden) enligt 4.1.3.

4.1.2 Undantag

Ersättning lämnas inte:

- om *försäkringstagaren* får stilleståndsersättning från trafikförsäkringen, annan skadeståndersättning eller ersättning för inkomstförlust på grund av personskada, annat än då avbrottsersättningen är högre. I sådant fall betalas mellanskillnaden
- när fordonet före skadetillfället var avställt eller var belagt med körförbud
- för dag som förlorats på grund av dröjsmål eller annan underlåtenhet från *försäkringstagarens* sida
- för dag då fordonet, trots skada, kan användas.

4.1.3 Ersättningsbelopp

Ersättning lämnas enligt nedanstående tabeller. Procenttalet avser del av *prisbasbeloppet*, skadeåret. Varje dagersättning avrundas uppåt till närmaste 10-tal kronor.

Vid utökad avbrottsersättning lämnas ersättning med ytterligare 50 % eller 100 % på framräknat ersättningsbelopp. Detta framgår då av *försäkringsbrevet*.

Ersättningsbelopp efter karens

Tjänstevikt, kg	Fordonets ålder:	0 – 3 år	4 – 6 år	>6 år
< 5 000		3,2	3	2,8
5 000 – 9 999		4,2	4	3,6
10 000 – 19 999		5,3	5	4,7
20 000 - 29 000		7	6,2	5,2
30 000 - 39 000		10	8,5	7
> 40 000		12	10	8,5

4.1.4 Karens

Med karens menas att ersättning inte lämnas under viss tid (karenstid). Denna räknas från och med första arbetsdagen efter skadedagen, eller från och med första reparationsdagen om fordonet kunnat användas trots skadan.

Karenstiden är 5 arbetsdagar.

Om fordonet, vid stöld av hela fordonet, var utrustat med spårsystem enligt Stöldskyddsföreningens norm 1073 eller annat av Moderna godkänt spårsystem och denna var i funktion vid stöldtillfället gäller försäkringen utan karens.

4.1.5 Ersättningstid

Ersättning lämnas under skäligen reparationsstid högst 45 arbetsdagar karenstiden oräknad.

Som arbetsdag räknas helgfri måndag-fredag då fordonet inte kunnat användas. Ersättning lämnas också för lördag, söndag och helgdag om *försäkringstagaren* kan styrka att han skulle ha utfört arbete med fordonet sådan dag.

Ersättning lämnas inte för dag som förlorats på grund av dröjsmål eller annan underlåtenhet från *försäkringstagarens* sida.

Sker ej reparation av skadat fordon lämnas ersättning för beräknad reparationstid, dock högst den tid som kan anses rimlig för anskaffande av likvärdigt fordon (högst 45 dagar).

Om nedsättning skett enligt Allmänna avtalsbestämmelser 38:20.4 Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift, minskas även avbrottsersättning på samma sätt.

Vid stöld av fordonet gäller att ersättning lämnas för den tid fordonet varit borta och att ersättning dessutom lämnas för den tid som anses rimlig för att skaffa annat likvärdigt fordon, eller för att reparera återfunnet fordon. Allt ska rymmas inom ersättningstiden 45 arbetsdagar.

Rörelseförsäkring maskiner och motorredskap

4.3 Egendomsförsäkring för verksamheten

4.3.1 Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller den egendom som *försäkringstagaren* äger, hyr eller lånar.

4.3.2 Vilken egendom som är försäkrad

Försäkringen gäller för plötslig och oförutsedd skada på eller förlust av försäkrad egendom som består av:

- verktyg och mindre redskap
- förbrukningsartiklar såsom bränsle och smörjmedel
- reservdelar till försäkrade fordon
- utrustning för kontor och lagerlokal
- kontorsinventarier och ledningar som inte är att anse som byggnad
- ritningar, arkivalier och datainformation.

4.3.3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller inom Norden, i *försäkringstagarens* kontor, garage, eller lager.

4.3.4 Försäkringen gäller inte för

Skada som har samband med annan verksamhet än maskinentreprenadverksamhet.

4.3.5 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada som består i:

- förlitning, utmattning, förbrukning, svinn, diffusion, fortgående sprickbildning eller
- gradvis förändring eller annan långtidspåverkan
- erosion, kavitation, korrosion
- förlust av egendom som glömts, förlagts eller tappats bort
- olovligt brukande, förskingring, olovligt förfogande eller bedrägeri
- att information på datamedia, blir obrukbar eller förlorats till följd av tillverkningsfel eller brist hos datamedia,
- felhantering, felprogrammering eller liknande.

Försäkringen gäller inte om ersättning till någon del kan utgå från annan objektsförsäkring eller garanti.

4.3.6 Försäkringsbelopp

Försäkringsbeloppet är högst tre *prisbasbelopp* per företag vid varje skadetillfälle.

4.3.7 Säkerhetsföreskrifter

Säkerhetsföreskrifter - allmänt

Egendomen ska tas om hand på ett efter omständigheterna tillfredställande sätt så att den inte stjäls, går förlorad eller skadas. Egendom ska förvaras på *försäkringsställe* i godkänd låst lokal, i *försäkringstagarens* eller i dennes *arbetstagar*es bostad eller på annat minst lika säkert sätt.

Om säkerhetsföreskrifterna åsidosätts kan ersättningen sättas ned. Vidare gäller som säkerhetsföreskrift att bestämmelser i lag, annan författning eller föreskrift meddelad av myndighet som är till för att förhindra eller begränsa skada ska följas, samt att anvisningar från tillverkare, leverantör eller installatör ska följas.

Säkerhetsföreskrifter - stöldskada på försäkringstagarens ordinarie kontor, garage eller lager

- dörr, port och lucka i omslutningsyta ska vara låst med en *godkänd låsenhet*.
- skjutdörr ska vara låst med en *godkänd låsenhet* med hakande funktion.
- parskjutdörr ska vara låst med en *godkänd låsenhet* med hakande funktion i framkanten, och en *godkänd låsenhet*, utan krav på godkänt slutbleck, med hakande funktion i varje bakkant.
- dörr till container ska vara låst med en godkänd låsbom i hänglåsklass 4.
- nödutgång ska vara låst med en *godkänd låsenhet* inkl. elektrisk upplåsningsskontroll kopplad till en för verksamheten väsentlig funktion.
- öppningsbart fönster i omslutningsyta ska vara stängt och invändigt reglat.
- annan öppning i omslutningsyta som är större än 150 x 300 mm ska vara försedd med godkänt galler i klass 3, enligt Svenska Stöldskyddsföreningens "Norm för galler".

Dörr, port och lucka anses inte låst om nyckel lämnats kvar i låset. Nyckel till *försäkringslokal*/ska, om den förvaras på *försäkringsställe*, förvaras i låst skåp eller låda. Skåp eller låda anses inte låst om nyckel lämnats kvar i eller i anslutning till låset. Nyckel till *försäkringslokal*/får inte vara märkt så att den kan identifieras. Lås till *försäkringslokal* ska omedelbart bytas eller ändras om det finns anledning att misstänka att någon obehörig kommit över nyckel eller låskombination.

Om säkerhetsföreskrifterna inte följs

Ersättningen kan minskas eller utebli se Allmänna avtalsbestämmelser 38.20.4 Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift.

4.3.8 Självrisk

Självrisken är 20 % av *prisbasbeloppet* om inte annat anges i *försäkringsbrevet*.

4.5 Rättsskyddsförsäkring för verksamheten

A. TVISTER

4.5.1 Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet

4.5.1.1 Försäkrad verksamhet

Försäkringen avser i *försäkringsbrevet* angiven verksamhet och gäller för *försäkringstagaren* och annan i *försäkringsbrevet* angiven medförsäkrad i tvist som har direkt samband med den försäkrade verksamheten.

4.5.1.2 Fastighetsrättsskydd

Försäkringen gäller för *den försäkrade* såsom ägare, brukare eller nyttjanderättshavare av försäkrad fastighet.

Försäkringen gäller även för *den försäkrade* såsom brukare av fastighet där verksamheten bedrivs och som till övervägande del används för denna.

4.5.2 När försäkringen gäller

4.5.2.1 Försäkring i kraft i minst två år

Försäkringen gäller för tvist som uppkommer under den tid försäkringen är i kraft (*försäkringstiden*) under förutsättning att *den försäkrade* har haft rättsskyddsförsäkring för angiven verksamhet i kraft under en sammanhängande tid av minst två år, antingen hos Moderna eller i annat försäkringsbolag.

4.5.2.2 Försäkring i kraft mindre än två år

Försäkringen gäller även för tvist som uppkommer om försäkringen har varit i kraft kortare tid än två år vid tvistens uppkomst, om de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffat sedan försäkringen trädde i kraft.

4.5.2.3 Verksamhet som upphört

Har försäkringen upphört att gälla på grund av att den försäkrade verksamheten upphört, gäller försäkringen för tvist som uppkommer efter *försäkringstiden*, om de händelser och omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffade under den tid försäkringen var i kraft och det därefter inte har gått mer än tio år.

Anmärkning

Med tvist menas att rättsligen grundade krav framställts och helt eller delvis avvisats av någon annan.

4.5.3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för tvist eller mål med motpart som har hemvist inom Norden, eller som avser fastighet belägen inom Norden.

4.5.4 Vad försäkringen gäller för

Moderna betalar i följande fall (punkterna 4.5.4.1 – 4.5.4.3) nödvändiga och skäliga ombuds- och rättegångskostnader som *den försäkrade* inte kan få betalda av motparten, staten eller annan samt skäliga utredningskostnader beställda av ombudet.

Anmärkning

Med kostnad betald av annan avses till exempel avtal om självriskeliminering eller liknande, som innebär att ombudet, helt eller delvis, svarar för kostnaden eller avstår arvode motsvarande *den försäkrades* självrisk.

4.5.4.1 I tvist utan rättegång

Den försäkrades egna ombudskostnader i tvist som kan prövas som tvistemål av allmän domstol (tingsrätt, hovrätt, Högsta domstolen) samt mark- och miljödomstol i Sverige eller motsvarande domstolar i övriga nordiska länder. Såvitt gäller mark- och miljödomstol avses endast tvist om skadestånd enligt 32 kap miljöbalken. Försäkringen gäller även för sådana immaterialrättsliga tvister som omfattas av försäkringen och som kan prövas som tvistemål av patent- och marknadsdomstol i Sverige eller motsvarande domstol i övriga nordiska länder

Försäkringen gäller således inte för tvist som endast kan handläggas av administrativa myndigheter, förvaltningsdomstolar eller andra specialdomstolar än vad som anges ovan.

Är tvisten sådan att den först handläggs av annan instans (till exempel kronofogdemyndighet, hyresnämnd, konkurrensverket eller lantmäterimyndighet) betalas endast kostnader som uppkommit efter sådan prövning eller handläggning.

4.5.4.2 I tvist med rättegång

Rättegångskostnader i tvist enligt punkt 4.5.4.1 – både *den försäkrades* egna och sådana som denne efter domstolsprövning förpliktats att utge – som uppstår vid angivna domstolar eller överdomstolar till dessa. I sådana mål gäller försäkringen även för resning, dock endast om resning beviljats, samt även hyresmål som prövas av Svea Hovrätt. Med rättegångskostnad avses även kostnad för medlare, förordnad enligt 42 kap Rättegångsbalken.

Rättegångskostnader som *den försäkrade* vid förlikning under rättegång åtar sig att betala till motpart under förutsättning att det är uppenbart att domstolen skulle ha ålagt *den försäkrade* att betala rättegångskostnader med högre belopp om tvisten hade prövats.

4.5.4.3 I tvist med skiljeförfarande

Försäkringen gäller för kostnader för skiljeförfarande, om tvisten utan sådant förfarande kunde ha prövats av i punkt 4.5.4.1 första stycket nämnda domstolar. Ersättning lämnas för kostnader för skiljeförfarande – både *den försäkrades* egna och sådana som denne förpliktigas utge – med undantag för ersättning till skiljemännen.

4.5.5 Undantag

Utöver allmänna undantag enligt Allmänna avtalsbestämmelser punkt 39 gäller följande undantag.

4.5.5.1 Småmål

Försäkringen gäller inte för tvist där värdet av vad som yrkas är lägre än 50 % av *prisbasbeloppet* och därmed ska handläggas enligt reglerna 1 kap 3 d § Rättegångsbalken – så kallade småmål. Detta undantag tillämpas inte vid tvist på grund av försäkringsavtalet.

4.5.5.2 Obefogat intresse

Försäkringen gäller inte för tvist där *den försäkrade* inte kan anses ha befogat intresse av att få sin sak prövad.

4.5.5.3 Fordon

Försäkringen gäller inte för tvist som gäller *den försäkrade* såsom ägare, brukare eller förare av motordrivet fordon, husvagn eller annat släpfordon, luftfartyg eller *fartyg*.

4.5.5.4 Annan försäkring

Försäkringen gäller inte för tvist som avser skadeståndskrav mot *den försäkrade* om trafik- eller ansvarsförsäkring täcker eller skulle kunna täcka sådant skadeståndsansvar. Detta gäller oavsett om sådan försäkring finns eller inte.

4.5.5.5 *Arbetstvist*

Försäkringen gäller inte för tvist, mål eller ärende som rör förhållandet mellan arbetsgivare och nuvarande eller förutvarande *arbetstagare*.

4.5.5.6 *VD och styrelseledamot*

Försäkringen gäller inte för tvist som rör nuvarande eller tidigare verkställande direktör eller styrelseledamot i försäkrat bolag eller *dotterbolag*.

4.5.5.7 *Handelsbolag, kommanditbolag och delägare*

Försäkringen gäller inte för tvist mellan försäkrat handelsbolag eller kommanditbolag och delägare eller tidigare delägare i sådant bolag. Försäkringen gäller inte heller för tvist, mål eller ärende mellan delägare.

4.5.5.8 *Koncern och delägare*

Försäkringen gäller inte för tvist som uppkommer mellan företag inom samma koncern eller mellan delägare som omfattas av detta försäkringsavtal.

4.5.5.9 *Brott*

Försäkringen gäller inte för tvist som gäller skadestånd eller annat anspråk riktat mot *försäkrad* på grund av gärning som föranleder misstanke om eller åtal för brott som kräver uppsåt för straffbarhet.

4.5.5.10 *Överlåtet anspråk*

Försäkringen gäller inte för tvist som avser fordran eller annat anspråk, som överlåtit på *den försäkrade* om det inte är uppenbart att överlåtelsen skett innan tvisten uppkom.

4.5.5.11 *Borgensåtagande eller liknande*

Försäkringen gäller inte för tvist som avser *den försäkrades* borgensåtagande eller liknande åtagande. Detta undantag gäller även regressrätt med anledning av infriat borgensansvar.

4.5.5.12 *Konkurs*

Försäkringen gäller inte för tvist där *den försäkrade* är konkursgäldenär eller part i ackordsförhandling utan konkurs eller part i förfarande som gäller företagsrekonstruktion.

4.5.5.13 *Fastighet*

Försäkringen gäller inte för tvist som gäller *den försäkrades* såsom ägare av annan fastighet eller innehavare av annan tomträtt än vad som anges i *försäkringsbrevet*, och inte heller då tvist har samband med köp eller försäljning av sådan fastighet eller tomträtt.

4.5.5.14 *Mark- och miljödomstol*

Försäkringen gäller inte för tvist som kan falla under prövning av mark- och miljödomstol och där *den försäkrade* är att anse som sökande part enligt 21 kap 1 § Miljöbalken.

4.5.5.15 *Miljöfarlig verksamhet*

Försäkringen gäller inte för tvist som rör sådan av *den försäkrade* bedriven eller planerad verksamhet eller del av denna som enligt föreskrifter i Miljöbalken kallas miljöfarlig verksamhet, oavsett om dessa föreskrifter åberopas eller inte.

4.5.5.16 *Patent*

Försäkringen gäller inte för tvist som avser patenträttigheter.

4.5.5.17 *Marknadsföringslagen*

Försäkringen gäller inte för tvist, mål eller ärende enligt Marknadsföringslagen.

4.5.5.18 *Grupptalan*

Försäkringen gäller inte för tvist där *den försäkrade* är kärke eller gruppledare i tvist som handläggs enligt Lag om grupprättegång.

B. SKATTEMÅL

4.5.6 *Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet*

Försäkringen avser i *försäkringsbrevet* angiven verksamhet och gäller för *försäkringstagaren* och annan i *försäkringsbrevet* angiven medförsäkrad i tvist som har direkt samband med den försäkrade verksamheten.

4.5.7 *När försäkringen gäller*

Försäkringen gäller för tvist i skattemål under förutsättning att försäkringen varit i kraft under det beskattningsår då den händelse som orsakat tvisten inträffade och alltjämt är i kraft när målet anhängiggörs.

Rättsskyddsförsäkringen för skattemål för angiven verksamhet i annat försäkringsbolag under del av denna tid får tillgodoräknas *försäkrad*.

4.5.8 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skattemål i Sverige.

4.5.9 Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för nödvändiga och skäliga ombudskostnader i länsrätt, kammarrätt och Högsta förvaltningsdomstolen vid tvist i skattemål angående taxering av den försäkrade verksamheten.

4.5.10 Undantag

Utöver allmänna undantag enligt Allmänna avtalsbestämmelser, punkt 39 gäller följande undantag.

4.5.10.1 Småmål

Försäkringen gäller inte skattemål avseende beskattningsfråga där skattebeloppet är lägre än 50 % av *prisbasbeloppet*.

4.5.10.2 Skattebrott

Försäkringen gäller inte skattemål avseende skattebrott.

4.5.10.3 Skatteflykt

Försäkringen gäller inte skattemål avseende skatteflykt enligt Lag mot skatteflykt.

4.5.10.4 Skönstaxering

Försäkringen gäller inte skattemål avseende skönstaxering.

4.5.10.5 Eftertaxering

Försäkringen gäller inte skattemål avseende eftertaxering som beror på att försäkrad fullgjort sin uppgiftsplikt på ett oriktigt sätt.

4.5.10.6 Förhandsbesked

Försäkringen gäller inte skattemål avseende förhandsbesked.

4.5.10.7 Fastighetstaxering

Försäkringen gäller inte skattemål avseende fastighetstaxering.

4.5.10.8 Aktier

Försäkringen gäller inte skattemål som har samband med köp eller försäljning av aktier eller andra andelsbevis.

4.5.10.9 Avgift – skattetillägg

Försäkringen lämnar inte ersättning vid skattemål avseende avgifter eller skattetillägg.

4.5.10.10 Mervärdesskatt

Försäkringen lämnar inte ersättning vid skattemål avseende mervärdesskatt.

4.5.10.11 Ombudskostnad och statliga medel

Försäkringen lämnar inte ersättning vid skattemål avseende ombudskostnader i den mån dessa kan betalas av statliga medel.

C. GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

4.5.11 Försäkringsbelopp - Högsta ersättning

Modernas ersättningsskyldighet är vid varje tvist eller skattemål begränsad till 5 *prisbasbelopp* om inte annat anges i *försäkringsbrevet*. Ersättningen för samtliga tvister som uppkommit under en *försäkringstid* är begränsad till 50 *prisbasbelopp*.

En skada föreligger om två eller flera av *de försäkrade* står på samma sida i en tvist. Även om *den försäkrade* har flera tvister skall dessa räknas som en skada om yrkande stöder sig på väsentligen samma grund. Således anses en skada föreligga även om yrkanden inte stödjer sig på samma rättsliga grund.

Flera skattemål anses som ett mål om de hänför sig till samma beskattningsår.

Kan *den försäkrade* i en och samma skada få ersättning från flera försäkringar i ett eller flera försäkringsbolag begränsas ersättningen så att den tillsammans med ersättningen från övriga försäkringar uppgår till högst 5 *prisbasbelopp*, om inte annat anges i *försäkringsbrevet*.

4.5.12 Undantag

Utöver allmänna undantag enligt Allmänna avtalsbestämmelser punkt 39 gäller följande undantag.

4.5.12.1 Eget arbete med mera

Försäkringen gäller inte för kostnader som avser

- eget arbete, förlorad inkomst, resor och uppehålle
- utredning om innehållet i utomnordisk rätt
- ombuds resor utom Norden
- verkställighet av dom, beslut eller avtal.

4.5.12.2 Vissa merkostnader

Försäkringen gäller inte för merkostnader som kan uppstå genom att *den försäkrade*

- anlitat flera ombud eller byter ombud
- anlitar annat ombud än vad som är lämpligt med hänsyn till orten där verksamheten bedrivs eller ärendets natur
- gjort sig skyldig till försumlig processföring eller på annat sätt förfarit försumligt
- underlåter att i eller utom rättegång tillvarata möjligheten att utfå ersättning av staten eller av motpart
- krävs på högre ersättning för ombuds- och utredningskostnader än vad som utdömts vid domstolsprövning.

4.5.12.3 Statlig rättshjälp

Försäkringen gäller inte för kostnad som skulle ha betalats av allmänna medel om *den försäkrade* ansökt om allmän rättshjälp.

4.5.13 Självrisk

Vid varje skadetillfälle dras från de sammanlagda ersättningsbara kostnaderna ett belopp som utgör *den försäkrades* självrisk. Självrisken är 20 % av *prisbasbeloppets* samt 20 % av överskjutande kostnad.

Endast en självrisk tillämpas om flera skattemål hänför sig till samma beskattningsår.

4.5.14 Åtgärder vid skada

Vid skada ska *den försäkrade* utöver de åtgärder som framgår av Allmänna avtalsbestämmelser punkt 41 även ta hänsyn till följande.

4.5.14.1 Ombud

För att försäkringen ska gälla måste *den försäkrade* anlita ombud. Ombud ska anlitas innan talan väcks i domstol. Är tvist sådan att den enligt punkt 4.5.4.1 först ska prövas av annan instans, ska ombud anlitas senast när sådan tvist överklagas.

Ombudet ska vara lämpligt med hänsyn till de krav som svensk lag eller det lands lag där processen drivs ställer på ett ombud och antingen vara

- ledamot av Sveriges Advokatsamfund (advokat) eller biträdande jurist anställd hos sådan ledamot
- annan person som för den enskilda tvisten uppfyller kraven på lämplighet.

I tvist utanför Sverige måste *försäkringstagaren* anlita ombud som Moderna godkänner.

Ombudet, Moderna och *den försäkrade* har rätt att begära prövning hos Svensk Försäkrings Nämnd för Rättsskyddsfrågor av ombudets lämplighet. Nämndens beslut är endast rådgivande.

Vid tvist gällande skäligheten av ombudets arvode och övriga kostnader mellan ombud som är ledamot av Sveriges Advokatsamfund (advokat) eller biträdande jurist anställd hos sådan ledamot samt Moderna ska prövning ske hos Ombudskostnadsnämnden. Ombudet och Moderna förbinder sig att godta utfallet av sådan prövning.

Övriga ombud och *försäkrad* har rätt att begära prövning av skäligheten i arvode och övriga kostnader hos Svensk Försäkrings Nämnd för Rättsskyddsfrågor. Ombudet och *försäkrad* förbinder sig att godta utfallet av sådan prövning.

4.5.15 Skaderegleringsbestämmelser och preskription

Vid skada ska *den försäkrade* följa de bestämmelser som framgår av Allmänna avtalsbestämmelser, punkt 42.

4.5.16 Skadeersättningsregler

Utöver de regler som framgår av Allmänna avtalsbestämmelser punkt 43 gäller följande.

4.5.16.1 Rättsskyddsförsäkring

Ersättning betalas till *den försäkrades* ombud för *försäkrads* egna ersättningsbara kostnader enligt punkt 4.5.4 eller punkt 4.5.9 när ärendet slutredovisats, i den mån försäkringsbeloppet inte tagits i anspråk av motpart genom verkställighet av dom eller liknande förfarande.

Om *försäkrad* blir, eller riskerar att bli, ersättningsskyldig till flera, har Moderna rätt att fördela resterande del av försäkringsersättningen.

4.5.16.1.1 A conto

Ersättning a conto förutsätter särskild prövning. Moderna åtar sig a conto-utbetalning högst en gång var sjätte månad.

Anmärkning

Vid särskild prövning enligt ovan tas exempelvis hänsyn till att

- tvistemålet är avgjort i lägre instans och överklagas
- tvisten är mycket långdragen
- utlägg är stora i förhållande till *den försäkrades* betalningsförmåga.

Om Moderna betalat ersättning övertar Moderna *den försäkrades* rätt att kräva ersättning av motpart, staten eller annan. Moderna har även rätt att återkräva utbetalt a conto om det blir en annan kostnadsfördelning när ärendet är avslutat.

4.6 Ansvarsförsäkring för verksamheten

För att full försäkring ska föreligga måste samtliga *försäkringstagaren* tillhöriga yrkesmässiga fordon som används i verksamheten ha ansvarsförsäkring i Moderna. I annat fall är Modernas ansvar begränsat till vad som svarar mot förhållandet mellan ansvarspremien för antalet försäkrade och ansvarspremien för totala antalet yrkesmässiga fordon som ingår i verksamheten.

4.6.1 Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet

4.6.1.1 Försäkrad och försäkrad verksamhet

Försäkringen avser normalt förekommande arbetsmoment inom entreprenadverksamhet som huvudsakligen utförs med försäkrade fordon och gäller för *försäkringstagaren* och dennes *arbetstagare* för skada orsakad i tjänsten.

Vid rivnings-, byggnads- och sprängningsarbete gäller dock försäkringen endast i de fall där entreprenadsumman för *försäkringstagarens* arbete i den delen inte överstiger sex *prisbasbelopp*.

4.6.1.2 Undantagen verksamhet

Försäkringen gäller inte för

- verksamhet där försäljning av varor sker kontinuerligt
- det ansvar *den försäkrade* har i enlighet med transporträttsliga regler och bestämmelser
- byggnation eller underhåll av dammar
- undervattensarbete
- besprutning eller bepudring.

4.6.2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skadeståndskrav som avser skada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft (*försäkringstiden*).

Vid *miljöskada* gäller försäkringen enbart för skada som både inträffar och upptäcks under *försäkringstiden*.

Samtliga skador i en *serieskada* anses tillsammans utgöra en skada inträffad vid den tidpunkt då den första skadan i serien inträffade. Detta innebär att försäkringen inte gäller för *serieskada* då första skadan i serien inträffat före *försäkringstiden*.

Försäkringen gäller även för skada som inträffar efter *försäkringstiden* om den ingår i en *serieskada* där den första skadan som kan ingå i *serieskada* har inträffat under *försäkringstiden* och omfattas av försäkringen.

4.6.3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar i Norden.

Anges annan geografisk omfattning i särskilt villkor som gäller för försäkringen, så gäller den i det särskilda villkoret geografiska omfattningen för det särskilda villkorets åtagande.

4.6.4 Försäkringsbelopp – Högsta ersättning

Modernas maximala sammanlagda ersättningsskyldighet är, för åtagandena enligt punkt 4.6.5, för varje skada orsakad av samma händelse begränsad till 10 000 000 SEK. För samtliga skador som inträffar under *försäkringstiden* är ersättningen begränsad till 20 000 000 SEK.

Försäkringsbelopp och högsta ersättning enligt denna villkorspunkt 4.6.4 gäller oavsett om *den försäkrade* har tecknat ansvarsförsäkring för verksamheten för fler än ett fordon.

För försäkringsskydd avseende

- punkterna 4.6.4.1–4.6.4.4
 - utvidgat skydd med särskilt i *försäkringsbrevet* angivet försäkringsbelopp eller ersättningsbegränsning
 - försäkringsbelopp eller ersättningsbegränsning som är angivet i särskilt villkor
- är Modernas ersättningsskyldighet för skada begränsad till det belopp som anges för aktuellt försäkringsskydd. Belopp för sådant försäkringsskydd (sublimit) ligger inom, och utökar inte, försäkringsbeloppet för ansvarsförsäkringen.

Om skada, helt eller delvis, kan omfattas av flera i försäkringsavtalet angivna delmoment och/eller av särskilda villkor med egna försäkringsbelopp eller ersättningsbegränsningar, kan endast ett sådant delmoment eller särskilt villkor nyttjas för en och samma skada. I sådant fall har *den försäkrade* att välja vilket delmoment eller särskilt villkor denne vill åberopa för sitt anspråk på försäkringsskydd.

Vid *serieskada* är försäkringsskyddet begränsat till ett försäkringsbelopp oavsett om skadorna inträffar under ett eller flera år. Försäkringen gäller i det fallet intill det försäkringsbelopp som gällde vid den tidpunkt då den första skadan inträffade.

Flera skador som uppkommit av samma orsak och vid samma tillfälle betraktas som en skada.

Vid flera *miljöskador* som orsakas av samma händelse är försäkringsskyddet begränsat till ett försäkringsbelopp. Försäkringen gäller i det fallet intill det försäkringsbelopp som gällde vid den tidpunkt då den första skadan inträffade.

4.6.4.1 Miljöskada

Vid skadeståndsskyldighet för *miljöskada* är försäkringsbeloppet vid sak- och personskada samt *ren förmögenhetsskada* 500 000 SEK vid varje skada och totalt per *försäkringstid*.

4.6.4.2 Personuppgiftsskada

Vid *personuppgiftsskada* är ersättningen begränsad till 500 000 SEK vid varje skada och totalt 5 000 000 SEK för samtliga skador som inträffat inom samma *försäkringstid*.

4.6.4.3 Omhändertagen egendom

Skada vid lyft

Vid skada på egendom som *försäkrad* lyfter och vid kortare transporter i samband med lyftet, är ersättningen begränsad till 250 000 SEK vid varje skada och 1 000 000 SEK för samtliga skador som inträffat under samma *försäkringstid*.

Försäkringsskyddet inträder då krok, kätting, wire eller dylikt anbringats eller då pallgafflar placerats för arbetets omedelbara påbörjande och fortlöper under lyftet och under eventuell kortare transport som ingår i lyftet samt upphör så snart egendomen placerats på avsedd plats och befriats eller skulle kunna befriats från fordonets lyftanordning.

Försäkringen gäller dock inte för skada på egendom som *den försäkrade* lyfter eller transporterar, om detta omfattas enligt Lag (1974:610) om inrikes vägtransport (VTL) eller CMR-konventionen.

Låsbyte i samband med nyckelförlust

Vid ändring eller byte av lås i *lokal* eller *byggnad* i samband med att omhändertagen nyckel, nyckelkort, kod eller liknande stulits eller förkommit är ersättningen begränsad till 100 000 SEK vid varje skada oavsett antalet fastigheter som berörs av förlusten.

Försäkringsskyddet gäller under förutsättning att förlust- eller stöldtillfället kan preciseras till en specifik händelse och ett specifikt tillfälle samt att polisanmälan skett. Kopia av polisanmälan ska på begäran sändas till Moderna.

Försäkringsskydd lämnas dock inte om nycklar, nyckelkort, kod eller liknande

- varit märkta med namn och/eller adress i klartext eller på annat sätt varit möjliga att identifiera av obehörig

- lämnats kvar i dörr eller i olåst *lokal*
- stulits ur fordon.

Övrig omhändertagen egendom

Vid skada på *omhändertagen egendom* som inte är undantagen enligt punkterna 4.6.6.4 och 4.6.6.5 är ersättningen begränsad till 2 000 000 SEK vid varje skada och 4 000 000 SEK totalt per *försäkringstid*.

Vid skada avseende stöld eller annan förlust av omhändertagna nycklar samt vid skada på *omhändertagen egendom* vid lyft gäller dock särskilda regler enligt rubrikerna Skada vid lyft och Läsbyte i samband med nyckelförlust ovan.

4.6.4.4 Avfallshantering

Vid skada genom återvinning, sortering, mottagning, omlastning, mellanlagring, deponering, uppläggning, destruktion, förbränning eller annan behandling av avfall är ersättningen begränsad till 5 000 000 SEK vid varje skada och totalt per *försäkringstid*.

4.6.5 Vad försäkringen gäller för

4.6.5.1 Omfattning

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet enligt

- allmänna skadeståndsrättsliga regler
- allmänna bestämmelser utgivna av branschorganisation inom *den försäkrades* verksamhetsområde, förutsatt att dessa avtalats.

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet enligt ovan för personskada och sakskada samt förmögenhetsskada som är en direkt följd av sådan personskada eller sakskada.

Om försäkringen gör undantag för viss personskada eller sakskada gäller försäkringen inte heller för förmögenhetsskada till följd av den undantagna skadan.

Försäkringen omfattar inte *ren förmögenhetsskada* (se dock punkterna Miljöskada och Personuppgiftsskada nedan).

Miljöskada

Vid *miljöskada* omfattar försäkringen även skadeståndsskyldighet för *ren förmögenhetsskada* till följd av sådan skada.

Personuppgiftsskada

Vid *personuppgiftsskada* omfattar försäkringen även skadeståndsskyldighet för *ren förmögenhetsskada* och för skyldighet att utge kränkingsersättning som kan åläggas *den försäkrade*.

4.6.5.2 Åtagande

Framställs mot *försäkrad* krav på skadestånd som kan omfattas av försäkringen och som kan bedömas överstiga avtalad självrisk åtar sig Moderna att

- utreda om skadeståndsskyldighet föreligger
- förhandla med den som kräver skadestånd
- föra *den försäkrades* talan vid rättegång eller skiljeförfarande och i det fallet betala de rättegångs- eller skiljedomskostnader som uppkommer för *den försäkrade* eller som denne åläggs att betala och som denne inte kan få av motpart eller annan
- betala det skadestånd, inklusive därpå löpande ränta, som *försäkrad* är skyldig att utge.

Moderna bedömer om särskild specialistkompetens måste anlitas för utredning, förhandling, för att föra talan eller för bedömning av skadeståndets eller andra kostnaders storlek. Kostnad för detta är en del av åtagandet enligt ovan och ingår som en del av försäkringsbelopp enligt punkt 4.6.4.

Moderna åtar sig även att ersätta skäliga kostnader för räddningsåtgärder enligt de regler som framgår av Allmänna avtalsbestämmelser, AB-DF, punkt 41. Ersättning lämnas dock inte för att avvärja befarad skada enligt 4.6.6.10.

4.6.6 Undantag

Utöver allmänna undantag enligt Allmänna avtalsbestämmelser, AB-DF, punkt 39 gäller följande undantag.

4.6.6.1 Krav mellan försäkrade

Försäkringen gäller inte för skada som *de försäkrade* orsakar varandra, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

Försäkringen gäller inte för skada som VD eller styrelseledamot orsakat, om den som orsakat skadan är personligt ansvarig enligt aktiebolagslagen eller motsvarande lagstiftning.

4.6.6.2 Försäkrads egendom

Försäkringen gäller inte för skada på *försäkrads* egendom.

4.6.6.3 Uppförd eller nedmonterad egendom ingående i byggnadsverk eller broar

Försäkringen gäller inte för skada på egendom som *den försäkrade* eller annan för dennes räkning uppför eller nedmonterar om egendomen ingår i byggnadsverk eller broar.

4.6.6.4 Förvarad egendom

Försäkringen gäller inte för skada på egendom som *den försäkrade* eller annan för dennes räkning på grund av särskilt åtagande förvarar.

4.6.6.5 Transporterad egendom

Försäkringen gäller inte för skada på egendom som *den försäkrade* eller annan för dennes räkning på grund av särskilt åtagande transporterar.

4.6.6.6 Hyrd, leasad, lånad eller nyttjad egendom

Försäkringen gäller inte för skada på egendom som *den försäkrade* eller annan för dennes räkning hyr, leasar, lånar eller annars nyttjar.

Lånad truck och lastmaskin

Detta undantag tillämpas inte vid skada på truck eller lastmaskin som *försäkrad* lånat för att lasta eller lossa eget fordon och som uppkommit vid sådan lastning eller lossning. Försäkringen gäller i sådant fall även för skada på annan egendom som hör till utlånaren, dock inte för skada på det som lastats eller lossats.

4.6.6.7 Miljöskada

Försäkringen gäller inte för skada som består i eller är en följd av *miljöskada*.

Detta undantag tillämpas inte vid skada som orsakats av produkt som *den försäkrade* levererat. Försäkringen gäller dock inte för *miljöskada* genom produkter som är undantagna i punkt 4.6.6.19.

Undantaget tillämpas inte heller vid *miljöskada* utanför *Nordamerika* om skadan är en direkt och oundviklig följd av

- att fel tillfälligt begåtts. Med att fel tillfälligt begåtts avses inte fel i planering, konstruktion eller val av arbetsmetod
- att fel plötsligt och oförutsett uppkommer på byggnad, anläggning eller anordning.

Undantaget avseende miljöskada tillämpas inte heller vid skadeståndsskyldighet som kan åläggas *försäkrad* på grund av oljeskada på hyrd, lånad eller nyttjad egendom genom utströmning av brandfarlig vätska från

- tank eller annan ändamålsenlig behållare som rymmer högst 10 000 liter, som ägs av eller uteslutande används av *den försäkrade*, där denne förvarar olja och drivmedel
- *den försäkrades* fordon, till exempel dess drivmedel- och transporttankar.

Försäkringen gäller dock inte i något fall för

- sakskada till följd av sprängning eller andra markarbeten
- sakskada som *den försäkrade* kan hållas ansvarig för i egenskap av *byggherre* eller entreprenör
- skada på *försäkrads* egen egendom och inte heller *miljöskada* som försäkrade företag orsakar varandra.

4.6.6.9 Skada på levererad produkt

Försäkringen gäller inte för skada på *levererad produkt*, oavsett om skadan inträffar före eller efter leverans och inte heller kostnad för hantering, åtgärd, service eller underhåll som nedlagts på *levererad produkt*.

Undantaget avser inte skada på tidigare *levererad produkt* om skadan inträffar till följd av att *försäkrad*

- fullgör avtal som inte har samband med det ursprungliga leveransavtalet
- utför underhålls- eller servicearbeten efter reklamations- eller garantitidens utgång.

4.6.6.10 Återtagande och räddningskostnad för levererad produkt

Försäkringen gäller inte för kostnader i samband med reklamation, undersökning, återtagande, återkallande eller information med anledning av fel, brist eller säkerhetsbrist och inte heller för kostnader avseende

reparation, justering, åtkomst, återställande, omleverans, utbyte, borttagande eller indragning av *levererad produkt*. Försäkringen gäller inte heller för prisavdrag, täckningsköp eller hävning.

Försäkringen gäller inte heller för skada som kan avhjälpas genom åtgärdande av fel eller brist hos *levererad produkt* eller *räddningskostnader* eller andra kostnader till följd av att *levererad produkt* befaras förorsaka skada.

4.6.6.11 *Ingrepps- och utbyteskostnader*

Om egendom skadas, och skadan inte ersätts av denna försäkring, ersätts inte heller kostnader för åtgärder föranledda av att egendomen måste undersökas, repareras eller bytas ut och att ingrepp därför måste göras i oskadad egendom.

Om det finns ett gemensamt intresse för Moderna och *den försäkrade* att göra ingrepp i oskadad egendom ersätts dock hälften av kostnaderna för sådant ingrepp i syfte att undersöka, reparera eller byta ut såväl undantagen som ersättningsbar egendom.

Vad som anges i första och andra stycket beträffande ersättning för ingrepp i oskadad egendom gäller även för demontering, flyttning eller annan åtkomståtgärd.

4.6.6.12 *Kända fel och bristfälliga undersökningar*

Försäkringen gäller inte för skada genom *levererad produkt* när *den försäkrade*

- kände till felet eller bristen innan skadan uppkom och låter bli att vidta rimliga åtgärder för att förhindra den
- inte låtit utföra sedvanliga undersökningar, provningar eller analyser för att fastställa produktens eller egendomens lämplighet och detta medför att defekt i produkten eller egendomen inte upptäckts.

4.6.6.13 *Utfästelse och garanti*

Försäkringen gäller inte för skadeståndsskyldighet som grundas på garanti eller särskild utfästelse om kvalitet, kvantitet, resultat, funktion, verkningsgrad, prestation eller ansvar om skadeståndsskyldigheten inte hade förelegat utan garantin eller utfästelsen. Försäkringen gäller dock för ansvar enligt allmänna bestämmelser utgivna av branschorganisation inom *den försäkrades* verksamhetsområde i den mån sådan leveransbestämmelse är avtalad.

4.6.6.14 *Konsultuppdrag och rådgivande verksamhet*

Försäkringen gäller inte för skada genom *konsultuppdrag* och yrkesmässig *rådgivande verksamhet*.

4.6.6.15 *Trafikansvar*

Försäkringen gäller inte för skada som *den försäkrade* - eller någon för vilken denne svarar - är ansvarig för i egenskap av ägare, brukare, förare, förhyrare eller leasetagare av motordrivet fordon

- till den del skadan omfattas av Trafikskadelagen eller motsvarande utländsk lagstiftning eller hade omfattats av trafikförsäkring, om sådan hade tecknats
- när det används inom inhägnat tävlingsområde
- när det används för träning, övningskörning, uppvisning, nöjeskörning eller liknande, till exempel gokart och radiobil.

Skada på eget, hyrt, leasat eller lånat fordon omfattas inte av försäkringen. Se dock punkt 4.6.6.6 andra stycket angående skada på lånad truck eller lastmaskin.

4.6.6.16 *Fartyg och ansvar på sjön*

Försäkringen gäller inte för skada genom *fartyg*, kassun, ponton, pontonkran, mudderverk eller av dessa bogserade föremål.

4.6.6.17 *Flyg- och flygplatsansvar, luftfartygsprodukter med mera*

Försäkringen gäller inte för skada genom

- verksamhet som består i ägande, drift, reparation, underhåll eller service av luftfartyg, flygtorn, *rymdobjekt* eller annan verksamhet på flygplats
- flygledning, vilket innefattar flygledares handling eller underlåtenhet samt system, utrustning eller annat föremål som används vid flygledning
- produkt eller tjänst som används eller tillhandahålls vid luftfartygs eller rymdobjekts start och landning
- av *försäkrad* levererade luftfartyg och *rymdobjekt* och inte heller komponenter till luftfartyg och *rymdobjekt*. Med produkter och komponenter avses här sådana som med *försäkrads* kännedom är avsedda för användning i luftfartygs eller luftfartygsverksamhets struktur, maskineri och kontroll.

4.6.6.18 *Offshoreanläggning*

Försäkringen gäller inte för ägare, brukare, operatör eller installatör av offshoreanläggning.

4.6.6.19 Hälsorisker, läkemedel med mera

Försäkringen gäller inte för skada som kan antas vara direkt eller indirekt, helt eller till någon bidragande del orsakad av

- *läkemedel*, naturläkemedel, vaccin, preventivmedel, dethylstilboesterol (DES) och oxykinolin samt abortframkallande preparat
- narkotikaklassade och dopingklassade preparat samt pseudoefedrin, synephrine och kava-kava
- mänskligt biologiskt material eller extrakt därav
- implantat
- tobaksprodukter
- asbest
- radon
- elektromagnetiska fält (EMF), elektromagnetisk strålning (EMS) och uv-strålning
- genetiskt modifierade organismer (GMO)
- diacetyl
- formaldehyd
- bekämpningsmedel
- långlivade organiska ämnen enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 850/2004, samt efterföljande tillägg, om långlivade organiska föroreningar (POPs) såsom DDT, polyklorerade bifenyler (PCB) och dioxiner
- smitta eller överföring av HIV eller därav föranledda sjukdomar, till exempel AIDS, Transmissibel Spongiform Encephalopathy (TSE), Bovine Spongiform Encephalopathy (BSE) eller Creutzfeldt Jacobs sjukdom (CJD).

Försäkringen gäller inte heller för skada som kan antas vara direkt eller indirekt, helt eller till någon bidragande del orsakad av tillverkning av

- kolprodukter och raffinerade petroleumprodukter såsom råbensin, råfotogen brännolja, smörjoljor
- organiska, basiska föroreningar såsom eten, propen, vinylklorid, dikloretan, styren, bensen, toluen, fenol
- pesticider och andra kemiska produkter som används i samband med jordbruk såsom gödsel och kväveprodukter i enlighet med EU standard NACE Rev 2.0.

Vid skada och skadeståndskrav i *Nordamerika* gäller försäkringen inte heller för skada som kan antas vara direkt eller indirekt, helt eller till någon del, orsakad av kisel-/kvarstdamm (silica), latex, mögel eller sporer, materia eller kemiska föreningar – flyktiga eller icke flyktiga – från mögel eller sporer, eller tillsatser såsom elektroder, tråd och pulver eller liknande som används i samband med svetsning.

4.6.6.20 Blodbanker

Försäkringen gäller inte för blodbanker.

4.6.6.21 Utebliven effekt

Försäkringen gäller inte för skada som uppstår genom att *levererad produkt*, när den utgörs av en kemikalie, inte förhindrat, avbrutit, främjat eller i övrigt påverkat ett beräkneligt händelseförlopp eller beräknelig utveckling eller sjukdom.

4.6.6.22 Arbetsskada

Försäkringen gäller inte för *arbetsskada* som drabbar *försäkrads arbetstagare*.

Försäkringen gäller inte heller för *arbetsskada* som drabbar annan än *försäkrads arbetstagare* om den skadade omfattas av trygghetsförsäkring vid arbetsskada, arbetsskadeförsäkring eller liknande försäkringsskydd. Om viss typ av ersättningspost vid personskada, till exempel inkomstförlust, inte omfattas av annan försäkring enligt föregående mening, gäller försäkringen för skadeståndskrav överstigande självriskan avseende sådan ersättningspost.

Försäkringen gäller dock

- vid regress mot *försäkrad* från annan försäkring
- vid produktansvarsskada som inträffar i land där obligatorisk arbetsskadeförsäkring saknas.

Försäkringen gäller dock inte i något fall för gradvis uppkommen *arbetsskada*, till exempel sjukdom, smitta eller ohälsa.

4.6.6.23 Patientskada, klinisk behandling och kliniska försök

Försäkringen gäller inte för *patientskada* och inte heller för skada genom

- klinisk behandling inom hälso- eller sjukvård som bedrivs av *försäkrad*
- kliniska försök/klinisk prövning avseende utprovning av läkemedel, medicintekniska produkter, operationsmetoder och andra behandlingsmetoder.

4.6.6.24 Lag, myndighets föreskrift eller beslut

Försäkringen gäller inte för skada som orsakas genom brott mot eller åsidosättande av lag, annan författning, myndighets föreskrift eller beslut, domstols dom eller beslut, såvida inte *den försäkrade* kan visa att denne eller dennes arbetsledning varken har eller borde ha haft kännedom om åsidosättandet.

4.6.6.25 Böter, viten eller straffskadestånd

Försäkringen gäller inte för böter, viten, straffskadestånd (till exempel punitive damages) eller annan liknande ersättning med karaktär av straffskadestånd.

Försäkringen gäller inte heller för ersättningsanspråk som har sitt ursprung i böter, viten eller straffskadestånd såvida det inte är fråga om skadestånd som *den försäkrade* kan visa att denne skulle vara skyldig att utge i frånvaro av böter eller vite.

4.6.6.26 Diskriminering med mera

Försäkringen gäller inte för skada som direkt eller indirekt har sin grund i lagstiftning, arbetsrättsligt avtal, uppdragsavtal eller annan reglering avseende

- vägran att anställa eller ge uppdrag till meriterad eller omeriterad person,
- uppsägning av anställning eller uppdragsavtal,
- utebliven löneökning, bonus eller annan förmån,
- utebliven utbildning eller utveckling,
- degradering, utvärdering, omplacering, bestraffning, tvång, ärekränkning, förtal, trakassering, förödmjukelse eller diskriminering.

4.6.6.27 Sexuellt utnyttjande, sexuella trakasserier och liknande

Försäkringen gäller inte för skada där anspråket eller indirekt har sitt ursprung i ett påstått eller konstaterat brott mot lagstiftning eller annan reglering avseende våldtäkt, sexuellt utnyttjande, sexuella trakasserier eller liknande.

4.7.6.28 Intrång i immateriella rättigheter

Försäkringen gäller inte för skada där anspråket avser intrång i immateriella rättigheter och inte heller för produktionsbortfall, förlorat täckningsbidrag, utebliven vinst eller annan ekonomisk skada till följd av sådant intrång.

4.6.7 Självrisk

4.6.7.1 Grundsjälvrisk

Vid varje skada dras från de sammanlagda kostnaderna för åtagande enligt punkt 4.6.5 ett belopp som utgör *den försäkrades* självrisk.

Lägsta självrisk för försäkringen anges i *försäkringsbrevet* (grundsjälvrisk). Se även särskilda självrisken nedan.

Vid beräkning av självrisk uttryckt i *prisbasbelopp* avrundas självrisken nedåt till närmaste 100-tal kronor.

Serieskada

Vid *serieskada* – dock inte vid *miljöskada* – tillämpas endast en självrisk – den som gällde då den första skadan inträffade.

Miljöskada

Vid flera *miljöskador* som orsakats av samma händelse tillämpas endast en självrisk – den som gällde då den första *miljöskadan* inträffade.

4.6.7.2 Särskild självrisk

För vissa skadehändelser gäller annan självrisk vilket framgår nedan, i *försäkringsbrevet* eller i särskilt villkor. Är den valda grundsälvrisken högre än de särskilda självriskerna gäller den högre grundsälvrisken.

Heta arbeten

Självrisken är 30 % av skadekostnaden, dock lägst ett *prisbasbelopp* och högst 10 *prisbasbelopp* vid sakskada genom *heta arbeten*.

Miljöskada

Självrisken är ett *prisbasbelopp* vid *miljöskada*.

Brandfarlig vätska

Självrisken är ett *prisbasbelopp* vid sakskada genom brandfarlig vätska samt oljor av alla slag.

4.6.8 Säkerhetsföreskrifter

Reglerna i sin helhet avseende säkerhetsföreskrifter framgår av Allmänna avtalsbestämmelser, AB-DF, punkt 38.

4.6.8.1 Miljöskada

Den försäkrade ska följa föreskrift som meddelats i lag, förordning eller av myndighet i syfte att förhindra eller begränsa *miljöskada*. Har föreskrift inte följts tillämpas huvudregeln i punkt 38.20.1 i Allmänna avtalsbestämmelser, AB-DF, ersättning från försäkringen betalas endast i den utsträckning det kan antas att skadan skulle ha inträffat även om föreskriften hade följts.

4.7 Ansvarsförsäkring vid entreprenad

Med tillämpning av 4.6 Ansvarsförsäkring för verksamheten i övrigt gäller försäkringen med följande kompletteringar och ändringar.

4.7.1 Försäkringsbelopp – Högsta ersättning

Beloppsbegränsningen under Övrig omhändertagen egendom i punkt 4.6.4.3 upphävs.

Med tillämpning av punkt 4.6.4 i övrigt, gäller försäkringsskyddet enligt detta särskilda villkor med nedanstående högsta ersättningsbelopp.

- Vid skadeståndsskyldighet för *miljöskada* är högsta ersättning vid sak- och personskada 10 000 000 SEK
- Vid skadeståndsskyldighet för *ren förmögenhetsskada* är högsta ersättning 2 000 000 SEK vid varje skada och totalt per *försäkringstid*.

4.7.2 Vad försäkringen gäller för

Med komplettering av punkt 4.6.5 omfattar försäkringen även skadeståndsskyldighet som *den försäkrade* kan bli ansvarig för enligt nedan.

4.7.2.1 Miljöskada

Med tillämpning av punkt 4.6.5.1 femte stycket Miljöskada och 4.6.6.7 i övrigt upphävs undantaget för sakskada till följd av sprängning och markarbete. Med markarbete avses sprängningsarbete och annat arbete i mark eller grund så som schaktning, pålning, packning, spontning eller grävning.

Vid *miljöskada* som orsakas av markarbete och som består i eller är en följd av förändringar i grundvattennivån, krävs dock att följande förutsättningar är uppfyllda för att försäkringen ska gälla

- att skada plötsligt och oförutsett inträffat inom två år efter utförandet av arbetet, och
- att nödvändiga undersökningar utförts för att före markarbetets genomförande fastställa grundvattennivån, och
- att under markarbetets gång, grundvattennivåns förändringar följts samt nödvändiga åtgärder för att förebygga miljöskada vidtagits.

4.7.2.2 Ansvar enligt arbetsmiljölagen

Försäkringsskyddet enligt detta särskilda villkor gäller för skadeståndsskyldighet för person- och sakskada som följer av

- samordningsansvaret enligt 3 kap 6 § Arbetsmiljölagen som *försäkrad* har till följd av att denne utsetts till byggarbetsmiljösamordnare eller
- arbetsmiljöansvaret enligt 3 kap 7c § Arbetsmiljölagen som *försäkrad* enligt skriftligt avtal övertagit från byggherren.

4.7.2.3 Konsumenttjänstlagen och Allmänna bestämmelser för småhusentreprenader (ABS)

Försäkringsskyddet enligt detta särskilda villkor gäller för skadeståndsskyldighet för *ren förmögenhetsskada* enligt 31–35 §§ Konsumenttjänstlagen (och motsvarande bestämmelser i Allmänna bestämmelser för småhusentreprenader (ABS)). Försäkringen omfattar dock inte ersättningskyldighet som är en följd av dröjsmål.

4.7.3 Undantag

Med komplettering av punkt 4.6.6 i punkt 4.6 Ansvarsförsäkring för verksamheten gäller följande undantag.

4.7.3.1 Byggherreansvar

Försäkringen gäller inte för skada för vilken *den försäkrade* kan bli ansvarig i egenskap av *byggherre* och inte heller när *den försäkrade* övertagit byggherreansvaret.

4.7.3.2 Räddningskostnad

Försäkringen gäller inte för kostnader för skydds- och förstärkningsåtgärder - inte heller om åtgärderna vidtagits under arbetets gång - som kan anses nödvändiga med hänsyn till arbetets art och omfattning eller riskerna för skada på omgivningen.

4.7.4 Självrisk

Med komplettering av punkt 4.6.7 gäller försäkringen med följande särskilda självrisiker. Är den valda grundsjälvriskens högre än de särskilda självriskerna gäller den högre grundsjälvriskens.

Självrisiken är

- 10 % av sammanlagda skadebeloppet, dock lägst 0,5 *prisbasbelopp* såvida inte högre självrisk avtalats samt dock lägst ett *prisbasbelopp* vid varje sakskada genom sprängning
- ett *prisbasbelopp* vid varje skada när ersättning lämnas för ren förmögenhetsskada.

4.7.5 Besiktning, dokumentation och säkerhetsföreskrifter

4.7.5.1 Besiktning och dokumentation

Vid risk för markskakning ska *den försäkrade* iaktta följande krav på besiktning och dokumentation.

- Vibrationsmätningar ska utföras och protokollföras.
- Vid sprängning ska sprängjournal föras över varje salva. I sprängjournalen ska antecknas tidpunkt för sprängningen, tekniska data om sprängningen, bland annat uppgifter om laddningsmängder, antal borrhål, sprängkapselintervall och tändföljd.
- Innan *markarbete* påbörjas ska besiktning ske av *byggnader*, anläggningar och annan egendom i omgivningen som, med hänsyn till bland annat grundförhållandena, *byggnaders* konstruktion och arbetets utförande, enligt sakkunnig erfarenhet löper risk att skadas. Även röktrycksprovning av skorstensstock ska utföras.
- Efter att markarbetet avslutats ska egendomen utan dröjsmål besiktigas/provtryckas.
- Besiktning och provtryckning ska utföras av särskilt anlitad och behörig person som även ska upprätta protokoll över befintliga skador och brister innan markarbetet samt skador efter utfört *markarbete*.

Åsidosätts kraven på mätningar, besiktning och dokumentation gäller försäkringen endast om *den försäkrade* genom tillförlitlig utredning kan visa att skadan uppkommit som en följd av *markarbetet* och annat undantag i försäkringsvillkoren inte är tillämpligt.

Kostnad för besiktning, mätningar och liknande omfattas inte av försäkringen.

4.7.5.2 Säkerhetsföreskrifter

Utöver säkerhetsföreskrifterna i 4.6 Ansvarsförsäkring för verksamheten och allmänna avtalsbestämmelser AB-DF ska *den försäkrade*

- anpassa *markarbete* till förhållandena på platsen, samt till *byggnader*, anläggningar och annan egendom i omgivningen
- följa föreskrifter, bestämmelser, anvisningar och råd utfärdade av myndighet, till exempel regler om polistillstånd samt Boverkets byggregler och Arbetsmiljöverkets föreskrifter
- följa tillämpliga nationella standards avseende sprängning och annan vibrationsalstrande verksamhet.

4.7.5.2.1 Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift

Har *den försäkrade* försummat att följa säkerhetsföreskrift enligt detta villkor tillämpas huvudregeln i punkt 38.20.1 i Allmänna avtalsbestämmelser, AB-DF, ersättning från försäkringen betalas endast i den utsträckning det kan antas att skadan skulle ha inträffat även om föreskriften hade följts.

4.7 Oljeskadeförsäkring

4.7.1 Omfattning

Försäkringen gäller för skada som uppstår genom oberäknad utströmning av brandfarlig vätska (till exempel olja) från fordon eller cistern och som drabbar egendom som tillhör *försäkrad*. Som egendom räknas även mark, grundvatten, vattentäkt, vattendrag, sjö eller annat vattenområde.

Med cistern i denna bestämmelse menas behållare med volym av högst 10 000 l, belägen utomhus ovan jord utan anslutning till oljepanna eller liknande. Med brandfarlig vätska menas brandfarlig vätska enligt förordning (1988:1145) om brandfarliga och explosiva varor.

4.7.2 Undantag

Försäkringen gäller inte

- skada på cistern eller rörsystem

- den utrunna brandfarliga vätskan
- skada till följd av normalt och oberäkneligt spill
- skada som orsakats av att föreskrift, utfärdad av myndighet i avsikt att förebygga eller begränsa skada, inte följs
- skada i den mån ersättning kan lämnas genom brand-, vatten- eller cisternförsäkring eller enligt trafikskadelagen.

4.7.3 Säkerhetsföreskrift

Föreskrift utfärdad av myndighet i syfte att förebygga eller begränsa skada, ska följas.

Om säkerhetsföreskrifterna inte följs

Ersättningen kan minskas eller utebli. Se Allmänna avtalsbestämmelser 38.20.4 Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift.

4.7.3 Försäkringsbelopp/Högsta ersättning

Försäkringsbeloppet är högst sex *prisbasbelopp* per skada.

4.7.4 Självrisk

Självrisken är 10 % av *prisbasbeloppet* om inte annat anges i *försäkringsbrevet*.

5. Särskilda försäkringsvillkor

5.2 Avställningsförsäkring

5.2.1 Giltighetsområde

Avställningsförsäkringen gäller endast i Sverige.

5.2.2 Omfattning

Försäkringen gäller om detta anges i *försäkringsbrevet*. Försäkringen gäller endast i Sverige. Försäkringen gäller när fordonet är avställt i vägtrafikregistret och inte brukas. Försäkringen gäller dock för färd till och från närmaste bilprovningsanläggning.

Om fordonets försäkring vid tidpunkten för avställningen, omfattade några av följande försäkringsformer, ingår de också i avställningsförsäkringen;

- brandförsäkring
- glasrutförsäkring
- stöldförsäkring
- skadegörelseförsäkring
- rättsskyddsförsäkring för fordonet
- egendomsförsäkring för företag
- vagnskadeförsäkring (begränsad till att omfatta skada genom annan yttre olyckshändelse).
Vagnskadeförsäkringen gäller inte för skada som inträffar när fordonet brukas.
- rättsskyddsförsäkring för verksamheten
- ansvarsförsäkring för verksamheten
- oljeskadeförsäkring.

5.2.3 Självrisk

Självrisken framgår av *försäkringsbrevet*.

Kontakt och omprövning

Modernas målsättning är nöjda kunder och det är värdefullt för oss att få ta del av dina synpunkter, oavsett om du är nöjd eller anser att det finns områden där vi kan bli bättre. Vår förhoppning är att ditt ärende ska kunna klaras upp genom en dialog mellan oss.

I första hand

Om du inte är nöjd med beslutet i ett ärende eller hur ärendet blivit hanterat ber vi dig vända dig till den som handlagt ärendet.

Telefon dygnet runt: 0200-21 21 20

E-mail: skador-foretagmotor@modernaforsakringar.se

Adress Moderna Försäkringar, FE 374, 106 56 Stockholm.

För att så snabbt som möjligt kunna hjälpa till med klagomålet, vänligen ange namn, skadenummer eller organisationsnummer samt vad du är missnöjd med. Har du kompletterande information eller underlag som avdelningen inte tagit del av tidigare ber vi dig även att skicka med detta.

I andra hand

Vi rekommenderar att du i första hand följer anvisningarna enligt ovan; det är ofta tillräckligt för att situationen ska klaras upp. Om du inte är nöjd med vårt beslut kan du begära en prövning av ditt ärende i Moderna Försäkringars Överprövningsnämnd genom att vända dig till Klagomålsansvarig. Vi ber dig beskriva vad du anser är fel i beslutet samt ange namn och skadenummer.

Du når Klagomålsansvarig genom att mejla:

klagomalsansvarig@modernaforsakringar.se

Vill du hellre skriva ett brev är adressen:

Moderna Försäkringar, Klagomålsansvarig, Box 7830, 103 98 Stockholm.

Moderna Försäkringars Överprövningsnämnd

Nämnden är fristående från skade- och säljorganisationen och består av en jurist som är ordförande och en Kundombudsman. Nämnden prövar både konsument- och företagsärenden och sammanträder ungefär varannan vecka. Du kan inte personligen närvara vid nämndsammanträdet men Kundombudsmannen har till uppgift att ta till vara dina intressen och framföra dina synpunkter. De flesta ärenden kan prövas av nämnden men det finns några undantag, till exempel ärenden som inte först har omprövats på berörd avdelning och klagomål som inkommit mer än ett år efter att Moderna Försäkringar meddelat slutligt beslut i ärendet. Om du vill få ett ärende prövat av nämnden, kontakta Klagomålsansvarig. Prövningen är kostnadsfri.

Domstol

Det finns även möjlighet att väcka talan i allmän domstol.se www.domstol.se.

Rättsskydd vid tvist mot Moderna Försäkringar

Om du har en försäkring som innehåller ett rättsskyddsmoment kan detta rättsskydd även komma att gälla vid en tvist mot oss. Rättsskyddsförsäkringen gäller under de förutsättningar som framgår av försäkringsvillkoren. Du måste särskilt ansöka om rättsskydd i det bolag där du har en rättsskyddsförsäkring.